

اصول قانون اساسی

در پرتو نظرات شورای نگهبان

عنوان

اصل یکصد و دوازدهم

شماره مسلسل: ۱۳۹۶۰۰۵۷

تاریخ: ۱۳۹۶/۰۷/۲۲

پژوهشکده شورای نگهبان

شناسنامه

عنوان:

اصول قانون اساسی در پرتو نظرات شورای نگهبان

اصل یکصد و دوازدهم

تدوین:

محمد فتحی

ناظر علمی:

کاظم کوهی

شماره مسلسل: ۱۳۹۶۰۰۵۷

تاریخ انتشار: ۱۳۹۶/۰۷/۲۲

فهرست مطالب

۳.....	اصل یکصد و دوازدهم.....
۳.....	۱-نظرات شورای نگهبان در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی.....
۳.....	۱-۱. طرح اصلاح تبصره (۶) قانون اصلاح مقررات مربوط به طلاق.....
۵.....	۲-۱. لایحه مجازات اسلامی (بخش تعزیرات و مجازات‌های بازدارنده).....
۵.....	۳-۱. لایحه اصلاح قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری. صنعتی جمهوری اسلامی ایران.....
۶.....	۴-۱. طرح ممنوعیت استعمال دخانیات در مجامع عمومی.....
۶.....	۵-۱. طرح حداکثر استفاده از توان فنی و مهندسی تولیدی و صنعتی و اجرایی کشور در اجرای پروژه‌ها و ایجاد تسهیلات به منظور صدور خدمات.....
۶.....	۶-۱. لایحه اصلاح قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری. صنعتی جمهوری اسلامی ایران.....
۷.....	۷-۱. طرح آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی.....
۹.....	۸-۱. لایحه برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران.....
۱۰.....	۹-۱. طرح الحاق سه تبصره به ماده (۵۲) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی.....
۱۰.....	۱۰-۱. طرح اصلاح لایحه قانونی راجع به تشکیل شورای عالی آموزش و پرورش.....
۱۱.....	۱۱-۱. لایحه بودجه سال ۱۳۸۲ کل کشور.....
۱۱.....	۱۲-۱. لایحه اصلاح مواد فصل دوم قانون تعیین حدود و وظایف و اختیارات و مسئولیت‌های ریاست جمهوری اسلامی ایران مجلس شورای اسلامی تحت عنوان «مسئولیت رئیس جمهور در اجرای قانون اساسی».....
۱۳.....	۱۳-۱. لایحه اصلاح قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی.....
۱۴.....	۱۴-۱. لایحه تشکیل سازمان میراث فرهنگی و گردشگری.....
۱۴.....	۱۵-۱. طرح نظام صنفی کشور.....
۱۵.....	۱۶-۱. لایحه برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران.....
۱۶.....	۱۷-۱. لایحه موافقتنامه معاضدت و روابط قضایی در موضوعات مدنی و جزائی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری قزاقستان.....
۱۷.....	۱۸-۱. لایحه استفاده از منابع مالی خارجی.....
۱۸.....	۱۹-۱. طرح توسعه محدوده منطقه آزاد ارس.....
۱۹.....	۲۰-۱. لایحه حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان.....
۲۱.....	۲۱-۱. طرح استفساریه جزء (۳) بند (ب) ماده واحده قانون اصلاح تبصره (۲) الحاقی ماده (۷۶) قانون اصلاح مواد (۷۲) و (۷۷) و تبصره ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴ و الحاق دو تبصره به ماده (۷۶).....
۲۲.....	۲۲-۱. لایحه مدیریت خدمات کشوری.....

- ۲۳-۱. لایحه پیشگیری از وقوع جرم ۲۳
- ۲۴-۱. لایحه اصلاح قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری. صنعتی
- ۲۵-۱. جمهوری اسلامی ایران ۲۵
- ۲۵-۱. لایحه اصلاح ماده (۳۳) اصلاحی قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع کشور ۲۶
- ۲۶-۱. لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور ۲۸
- ۲۷-۱. طرح تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور ۲۹
- ۲۸-۱. طرح افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی ۲۹
- ۲۹-۱. لایحه برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۴-۱۳۹۰) ۳۰
- ۳۰-۱. لایحه تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری ۳۱
- ۳۱-۱. طرح اصلاح ماده (۸۴) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران ۳۲
- ۳۲-۱. طرح ممنوعیت اشتغال به بیش از یک شغل ۳۳
- ۳۳-۱. لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور ۳۴
- ۳۴-۱. طرح تعیین تکلیف تأمین اجتماعی اشخاصی که ده سال و کمتر حق بیمه پرداخت کرده‌اند ۳۵
- ۳۵-۱. طرح عضویت و لغو عضویت نمایندگان مجلس شورای اسلامی در برخی از شوراهای عالی، شوراها، مجامع و سایر هیئت‌ها ۳۶
- ۳۶-۱. لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور ۳۷
- ۳۷-۱. طرح اصلاح موادی از قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی ایران ۳۹
- ۳۸-۱. طرح الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت ۴۱
- ۳۹-۱. لایحه رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور ۴۳
- ۴۰-۱. طرح اصلاح موادی از قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی ۴۶
- ۴۱-۱. لایحه تمدید مهلت اجرای آزمایشی قانون ارتقای سلامت نظام اداری و مقابله با فساد ۴۶
- ۴۲-۱. طرح نحوه انتصاب اشخاص در مشاغل حساس ۴۷
- ۴۸-۲. نظرات شورای نگهبان در خصوص اساسنامه‌های مصوب هیئت وزیران ۴۸
- ۴۸-۳. نظرات تفسیری و مشورتی شورای نگهبان ۴۸
- ۱-۳. استفسار رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام نسبت به حدود صلاحیت مجمع تشخیص مصلحت نظام در قانون اساسی و اعتبار مصوبات آن از جهت شرعی ۴۸
- ۲-۳. عدم صلاحیت مجلس نسبت به ارسال مصوبات مبهم شناخته‌شده از سوی شورای نگهبان به مجمع تشخیص مصلحت نظام ۵۱
- ۴-۲. نظرات شورای نگهبان در پاسخ به استعلامات اشخاص حقیقی و حقوقی ۵۳
- ۵-۲. تذکرات ارشادی و قانونی شورای نگهبان ۵۴
- ۱-۵. تذکر به رئیس مجلس شورای اسلامی در خصوص شرایط ارجاع مصوبه اصراری از سوی مجلس به مجمع تشخیص مصلحت نظام ۵۴

اصل یکصد و دوازدهم

مصوب ۱۳۶۸: مجمع تشخیص مصلحت نظام برای تشخیص مصلحت در مواردی که مصوبه مجلس شورای اسلامی را شورای نگهبان خلاف موازین شرع و یا قانون اساسی بداند و مجلس با در نظر گرفتن مصلحت نظام، نظر شورای نگهبان را تأمین نکند و مشاوره در اموری که رهبری به آنان ارجاع می‌دهد و سایر وظایفی که در این قانون ذکر شده است به دستور رهبری تشکیل می‌شود. اعضا ثابت و متغیر این مجمع را مقام رهبری تعیین می‌نماید. مقررات مربوط به مجمع توسط خود اعضا تهیه و تصویب و به تأیید مقام رهبری خواهد رسید.

اصل سابق (مصوب ۱۳۵۸): رهبر یا اعضای شورای رهبری در برابر قوانین با سایر افراد کشور مساوی هستند.

۱- نظرات شورای نگهبان در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

۱-۱. نظر شماره ۳۲۶ مورخ ۱۳۷۴/۳/۴ شورای نگهبان در خصوص طرح اصلاح تبصره (۶) قانون اصلاح مقررات مربوط به طلاق مصوب ۱۳۷۱/۸/۲۸ مجمع تشخیص مصلحت نظام،^(۱) مصوب ۱۳۷۴/۲/۳۱ مجلس شورای اسلامی

۱-۱-۱- با توجه به تفسیر تبصره مذکور در جلسه ۱۳۷۳/۶/۳ مجمع تشخیص مصلحت نظام،^(۲) طرح مصوب موضوعی ندارد.^(۱)

۱. گفتنی است این طرح ابتدا با عنوان «طرح حذف بند (الف) از تبصره (۶) قانون اصلاح مقررات مربوط به طلاق و الحاق یک تبصره به آن» به مجلس تقدیم شده است، لیکن عنوان آن، هنگام بررسی در مجلس تغییر کرده است.

۲. قانون تفسیر تبصره‌های (۳) و (۶) «قانون اصلاح مقررات مربوط به طلاق مصوب ۱۳۷۱/۸/۲۸ مجمع تشخیص مصلحت نظام» موضوع استفساریه:

نظر به اینکه در مورد تبصره (۳) و (۶) «قانون اصلاح مقررات مربوط به طلاق» که با اصلاحاتی در تاریخ ۱۳۷۱/۸/۲۸ به تصویب مجمع تشخیص مصلحت نظام رسیده است، جمعی معتقدند که مستفاد از تبصره (۳) قانون مذکور این است که تمام حقوق زوجه نسبت به زوج اعم از نفقه و جهیزیه و مهر و غیر آن (که اجرت‌المثل خدمات زوجه و نحله که در تبصره (۶) آمده نیز از حقوق زوجه است) باید قبل از اجرای صیغه طلاق به زوجه تأدیه شود و در حقیقت تبصره (۶) مصداق برای تبصره (۳) تعیین می‌کند، و مکمل آن است، و جمع دیگر معتقدند که تبصره (۶) مستقل از تبصره (۳) هست و اجرت‌المثل و نحله که در این تبصره آمده پس از اجرای صیغه طلاق با درخواست مجدد زوجه از

→

دادگاه، رسیدگی و حکم داده می‌شود و رسیدگی به آنها قبل از اجرای صیغه طلاق وجهه قانونی ندارد، مستدعی است نظریه مجمع تشخیص مصلحت نظام در این خصوص اعلام گردد.

نظر مجمع تشخیص مصلحت نظام:

ماده واحده: منظور از کلمه «پس از طلاق» در ابتدای تبصره (۶) قانون اصلاح مقررات مربوط به طلاق مصوب مورخ ۱۳۷۱/۸/۲۸ مجمع تشخیص مصلحت نظام، پس از احراز عدم امکان سازش توسط دادگاه است؛ بنابراین طبق موارد مذکور در بند (۳) عمل خواهد شد.

تفسیر فوق مشتمل بر ماده واحده در جلسه روز پنجشنبه مورخ ۱۳۷۳/۶/۳ مجمع تشخیص مصلحت نظام به تصویب رسیده است.

۱. ماده واحده- تبصره (۶) قانون اصلاح مقررات مربوط به طلاق مصوب ۱۳۷۱/۸/۲۸ مجمع تشخیص مصلحت نظام به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

تبصره ۶- حین طلاق در صورت درخواست زوجه مبنی بر مطالبه حق الزحمه کارهایی که شرعاً به عهده وی نبوده است دادگاه بدو از طریق مصالحه نسبت به تأمین خواسته زوجه اقدام می‌نماید و در صورت عدم امکان مصالحه، چنانچه ضمن عقد یا عقد خارج لازم، در خصوص امور مالی، شرطی شده باشد طبق آن عمل می‌شود، در غیر این صورت هرگاه طلاق بنا به درخواست زوجه نباشد و نیز تقاضای طلاق ناشی از تخلف زن از وظایف همسری یا سوء اخلاق و رفتار وی نباشد، به ترتیب زیر عمل می‌شود:

الف- چنانچه زوجه کارهایی را که شرعاً به عهده وی نبوده به دستور زوج و با عدم قصد تبرع انجام داده باشد، و برای دادگاه نیز ثابت شود، دادگاه اجرت‌المثل کارهای انجام گرفته را قبل از صدور حکم طلاق، محاسبه و به پرداخت آن حکم می‌نماید.

ب- در غیر مورد بند (الف)، با توجه به سنوات زندگی مشترک و نوع کارهایی که زوجه در خانه شوهر انجام داده و وسع مالی زوج، دادگاه مبلغی را از باب بخشش (نحله) برای زوجه تعیین می‌نماید.

نامه شماره ۴۱۲۰-ق مورخ ۱۳۷۴/۴/۳۱ رئیس مجلس شورای اسلامی به شورای نگهبان:

عطف به نامه شماره ۳۲۶ مورخ ۱۳۷۴/۳/۴ در خصوص طرح اصلاح تبصره (۶) قانون اصلاح مقررات مربوط به طلاق، با عنایت به اینکه شورای محترم نگهبان عموماً در انطباق یا عدم انطباق مصوبات مجلس با احکام شرع انور و قانون اساسی اظهار نظر می‌نماید و منشأ قانونی این گونه اظهار نظر که «طرح مصوب، موضوعی ندارد» مشخص نیست، علی‌هذا خواهشمند است با صراحت بیشتر و با استناد به اصول قانون اساسی نظر آن شورای محترم را اعلام فرمایند.

نظر شماره ۶۱۷ مورخ ۱۳۷۴/۵/۱ شورای نگهبان در خصوص طرح اصلاح تبصره (۶) قانون اصلاح مقررات مربوط به طلاق مصوب ۱۳۷۱/۸/۲۸ مجمع تشخیص مصلحت نظام، مصوب ۱۳۷۴/۲/۳۱ مجلس شورای اسلامی:

هرگاه نظر مجلس شورای اسلامی تفسیر مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام باشد، این تفسیر خارج از محدوده صلاحیت مجلس محترم و خلاف قانون اساسی است، و هرگاه نظر به تصویب مستقل تبصره باشد، بند (ب) تبصره، خلاف موازین اولی شرع است.

لازم به ذکر است که در این رابطه، مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام و اصلاحیه آن، قانون رسمی

←

۲-۱. نظر شماره ۱۳۵۲ مورخ ۱۳۷۴/۱۰/۲ شورای نگهبان در خصوص لایحه مجازات اسلامی (بخش تعزیرات و مجازات‌های بازدارنده)^(۱) مصوب ۱۳۷۴/۹/۷ مجلس شورای اسلامی

۱-۲-۱- در فصول (۲۵) و (۲۷) «مواد (۱۷۷) تا (۱۸۳) و (۱۹۹) تا (۲۱۶)» با توجه به اینکه در مجمع تشخیص مصلحت نظام به عنوان معضل نظام مطرح و قانون‌گذاری شده است و با عنایت به نظر تفسیری شماره ۵۳۱۸ مورخ ۷۲/۷/۲۴ شورای نگهبان^(۲) زائد به نظر می‌رسد و خلاف قانون اساسی است و اگر مجلس محترم مواد خاصی را که در مصوبه مجمع ذکر نشده است لازم می‌داند اعلام نموده تا اظهار نظر شود.^(۳)

۳-۱. نظر شماره ۷۵/۲۱/۰۲۸۵ مورخ ۱۳۷۵/۱/۲۸ شورای نگهبان در خصوص لایحه اصلاح قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری. صنعتی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۵/۱/۱۴ مجلس شورای اسلامی

۱-۳-۱- تبصره (۱) ماده واحده^(۴) از این جهت که نظام ارزی مناطق آزاد را طبق شرایط بازار آزاد تعیین نموده و این مغایر با مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام است، لذا مغایر تفسیر شورای نگهبان^(۵) و اصل ۱۱۲ قانون اساسی شناخته شد.

→

و معتبر است و با وجود آن، نیازی به مصوبه مجلس شورای اسلامی نیست.

(در خصوص ایراد شورای نگهبان، اصلاحی از سوی مجلس انجام نشده و لذا این طرح، به سرانجام قانونی نرسیده است.)

۱. گفتنی است این لایحه ابتدا با عنوان «لایحه مجازات اسلامی (بخش تعزیرات)» به مجلس تقدیم شده است، لیکن عنوان آن، هنگام بررسی در مجلس تغییر کرده است.

۲. برای آگاهی تفصیلی نسبت به این نظریه تفسیری و مستندات قانونی آن، رجوع کنید به شماره ۱-۳، ذیل همین اصل (= اصل یکصد و دوازدهم).

۳. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل یکصد و دهم، شماره ۱-۱۶-۱.

۴. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل نهم، شماره ۱-۶-۱.

۵. برای آگاهی تفصیلی نسبت به این نظریه تفسیری (= نظریه تفسیری شماره ۵۳۱۸ مورخ ۱۳۷۲/۷/۲۴) و مستندات قانونی آن، رجوع کنید به شماره ۱-۳، ذیل همین اصل (= اصل یکصد و دوازدهم).

همچنین عبارت (سرزمین اصلی) نیز مغایر اصل ۹ قانون اساسی شناخته شد. لازم به ذکر است که تبصره مذکور از جهات دیگری نیز اشکال دارد که با توجه به ایرادات فوق ذکر نگردید.

۴-۱. نظر شماره ۷۵/۲۱/۰۳۶۴ مورخ ۱۳۷۵/۲/۹ شورای نگهبان در خصوص طرح ممنوعیت استعمال دخانیات در مجامع عمومی مصوب ۱۳۷۵/۲/۹ مجلس شورای اسلامی

۱-۴-۱- طرح مذکور به دنبال طرح قانونی نحوه کاهش و حذف تدریجی استعمال دخانیات مصوب ۱۳۷۰/۱۰/۸ مجلس شورای اسلامی است که به موجب ایراد شورای نگهبان مبنی بر کاهش درآمد و افزایش هزینه عمومی و مغایرت با اصل ۷۵ قانون اساسی به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارسال گردیده و مجمع مذکور دولت را با توجه به اختیارات قانونی مکلف نموده که رأساً اقدامات اجرایی را معمول داشته و یا نسبت به تهیه لایحه و تقدیم به مجلس شورای اسلامی اقدام نماید. علاوه بر ایراد مذکور، با توجه به مصوبه مجمع تشخیص، این مصوبه مغایر با اصل ۱۱۲ قانون اساسی نیز شناخته شد.^(۱)

۵-۱. نظر شماره ۷۵/۲۱/۱۳۹۵ مورخ ۱۳۷۵/۱۱/۱۳ شورای نگهبان در خصوص طرح حداکثر استفاده از توان فنی و مهندسی تولیدی و صنعتی و اجرایی کشور در اجرای پروژه‌ها و ایجاد تسهیلات به منظور صدور خدمات^(۲) مصوب ۱۳۷۵/۱۰/۹ مجلس شورای اسلامی

۱-۵-۱- بند (۲) ماده (۴)،^(۳) مغایر اصول ۷۵ و ۱۱۲ قانون اساسی شناخته شد.

۱-۵-۲- اطلاق بند (۳) ماده (۴)،^(۴) مغایر اصل ۱۱۲ قانون اساسی شناخته شد.

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل هفتاد و پنجم، شماره ۱-۹۴-۱.

۲. گفتنی است این طرح ابتدا با عنوان «طرح حداکثر استفاده از توان اجرایی، تولیدی و صنعتی کشور در اجرای پروژه‌ها» به مجلس تقدیم شده است، لیکن عنوان آن، هنگام بررسی در مجلس تغییر کرده است.

۳. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل هفتاد و پنجم، شماره ۱-۹۹-۱.

۴. ماده ۴- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است به منظور حمایت از شرکت‌های ایرانی و

۱-۶. نظر شماره ۷۷/۲۱/۴۰۲۶ مورخ ۱۳۷۷/۱۰/۱۶ شورای نگهبان در خصوص لایحه اصلاح قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری. صنعتی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۷/۱۰/۲ مجلس شورای اسلامی

۱-۶-۱- صدر تبصره (۴) ماده (۱۸)^(۱) که نرخ ریال ایران در مقابل ارزها در

→

افزایش توان تولید و ارائه خدمات موضوع این قانون، نسبت به موارد زیر اقدام نماید:

۱- ...

۳- افتتاح حساب ارزی و نیز صدور اجازه استفاده مستقیم از ارزی که توسط مؤسسات و شرکت‌های مهندسی مشاور یا پیمانکاری ساختمانی تأسیساتی، تجهیزاتی، بازرسی فنی داخلی در پیمان‌ها و قراردادهای ارزی یا ارزی ریالی مربوط، اعم از پیمان‌ها و قراردادهای بخش دولتی یا غیردولتی حاصل می‌شود.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۷۵/۱۲/۱۲ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده ۴- ...

۳- افتتاح حساب ارزی و نیز صدور اجازه استفاده مستقیم از ارزی که توسط مؤسسات و شرکت‌های مهندسی مشاور یا پیمانکاری ساختمانی تأسیساتی، تجهیزاتی، بازرسی فنی داخلی در پیمان‌ها و قراردادهای ارزی یا ارزی ریالی مربوط، اعم از پیمان‌ها و قراردادهای بخش دولتی یا غیردولتی حاصل می‌شود با رعایت مصوبات هیئت وزیران.

۱.۳- متن زیر جایگزین ماده (۱۸) قانون مذکور می‌شود:

ماده ۱۸- تأسیس بانک و مؤسسه اعتباری به صورت شرکت سهامی عام یا خاص با سهام با نام و اشتغال به عملیات بانکی و استفاده از عنوان بانک و یا مؤسسه اعتباری در مناطق، منحصرأ طبق مفاد این قانون و آیین‌نامه اجرایی آن که توسط بانک مرکزی تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید و دستورالعمل‌های مربوط انجام می‌شود.

تبصره ۱- ...

تبصره ۴- نرخ ریال ایران در مقابل ارزها در مناطق آزاد بر اساس عرضه و تقاضا تعیین می‌گردد و معاملات ارزی بین اشخاص حقیقی و حقوقی آزاد است.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۷۷/۱۲/۲۵ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده ۱۸- ...

تبصره ۴- نرخ ریال ایران در مقابل ارزها در مناطق آزاد بر اساس عرضه و تقاضا تعیین می‌گردد و معاملات ارزی بین اشخاص حقیقی و حقوقی آزاد است.

نظر شماره ۷۸/۲۱/۴۵۱۳ مورخ ۱۳۷۸/۱/۲۵ شورای نگهبان در خصوص لایحه اصلاح قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری- صنعتی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۷/۱۲/۲۵ مجلس شورای اسلامی: اشکالات شورا در مورد ماده (۱۸) و تبصره‌های آن ... به قوت خود باقی است.

با عنایت به اظهار نظر شماره ۷۸/۲۱/۴۵۱۳ مورخ ۱۳۷۸/۱/۲۵ شورای نگهبان مبنی بر برطرف نشدن ایرادهای شورای نگهبان نسبت به این مصوبه و با توجه به اصرار مجلس بر مصوبه خویش، این مصوبه به مجمع

←

مناطق آزاد را بر اساس عرضه و تقاضا قرار داده، خلاف ماده (۶) قانون نحوه اعمال تعزیرات حکومتی راجع به قاچاق کالا و ارز مصوب مجمع تشخیص مصلحت نظام است و با توجه به نامه شماره ۷۵/۲۱/۰۲۸۵ مورخ ۱۳۷۵/۱/۲۸ شورای نگهبان،^(۱) خلاف قانون اساسی است.

۷-۱. نظر شماره ۷۸/۲۱/۴۵۵۱ مورخ ۱۳۷۸/۲/۸ شورای نگهبان در خصوص طرح آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸/۱/۱۸ مجلس شورای اسلامی
۱-۷-۱- در ماده (۱۸۷)^(۲) عبارت «تنها در مورد اختلاف»، خلاف آیین نامه مجمع

→

تشخیص مصلحت نظام ارجاع شد.

مصوبه مورخ ۱۳۷۸/۴/۳۰ مجمع تشخیص مصلحت نظام:

ماده ۱۸- تأسیس بانک و مؤسسه اعتباری به صورت شرکت سهامی عام یا خاص با سهام با نام و اشتغال به عملیات بانکی و استفاده از عنوان بانک و یا مؤسسه اعتباری در مناطق، منحصرأ طبق مفاد این قانون و آیین نامه اجرایی آن که توسط بانک مرکزی تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید انجام می شود.

تبصره ۱- ...

تبصره ۴- معاملات واحدهای بانکی در مناطق آزاد با ریال ایران مشمول مقررات بانکداری اسلامی خواهد بود. واحدهای بانکی که مجوز انجام بانکداری برون مرزی اخذ نموده اند از انجام معاملات به ریال ایران ممنوع هستند.

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به این نظر و مستندات قانونی آن، رجوع کنید به شماره ۱-۳، ذیل همین اصل (= اصل یکصد و دوازدهم).

۲. ماده ۱۸۷- پس از بررسی گزارش کمیسیون که در آن نظر شورای نگهبان ملحوظ شده است و رأی گیری نسبت به آن، مصوبه مجدداً به شورای نگهبان ارسال می شود. اگر این مصوبه هنوز وافی به نظرات شورای نگهبان نباشد، مجدداً در مجلس مطرح می گردد. در صورت عدم توافق و یا عدم تأمین مجدداً نظر شورای نگهبان، رئیس مجلس مصوبه مذکور را به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارسال می دارد.

مجمع موظف است تنها در موارد اختلاف، اظهار نظر قطعی نموده و گزارش آن را جهت طی مراحل بعدی به رئیس مجلس اعلام نماید.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۷۸/۴/۱۳ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده (۱۸۷) به شرح زیر اصلاح گردید:

ماده ۱۸۷- پس از بررسی گزارش کمیسیون که در آن نظر شورای نگهبان ملحوظ شده است و رأی گیری نسبت به آن، مصوبه مجدداً به شورای نگهبان ارسال می شود. اگر این مصوبه هنوز وافی به نظرات شورای نگهبان نباشد، مجدداً در مجلس مطرح می گردد. در صورتی که مجلس با در نظر گرفتن

←

تشخیص مصلحت نظام که به تأیید مقام معظم رهبری رسیده^(۱) می‌باشد و خلاف اطلاق ذیل اصل ۱۱۲ قانون اساسی است.

۷-۲- ماده (۱۸۷)^(۲) از این نظر که در صورت عدم توافق و یا عدم تأمین مجدد نظر شورای نگهبان، رئیس مجلس مصوبه را به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارسال می‌دارد خلاف اصل ۱۱۲ قانون اساسی است و باید مطابق این اصل در صورتی که در نهایت مجلس رأی دهد که با در نظر گرفتن مصلحت نظام، نظر شورای نگهبان را تأمین نمی‌کند مصوبه به مجمع تشخیص مصلحت نظام فرستاده شود.

۸-۱. نظر شماره ۷۸/۲۱/۵۸۵۸ مورخ ۷۸/۹/۳۰ و نظر شماره ۷۸/۲۱/۵۸۷۴ مورخ ۷۸/۱۰/۲ ۱۳۷۸ شورای نگهبان در خصوص لایحه برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۸/۹/۷ مجلس شورای اسلامی

۸-۱- ماده (۱۸۹)^(۳) از این جهت که مخالف مواد (۲۸) و (۲۹) مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام مصوب ۱۳۷۶^(۴) می‌باشد، با توجه به نظریه تفسیری شورای

→

حفظ مصلحت نظام همچنان بر رأی خود باقی باشد رئیس مجلس مصوبه مذکور را به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارسال می‌دارد. مجمع موظف است تنها در موارد اختلاف و دیگر موارد مربوط به آن، اظهار نظر قطعی نموده و گزارش آن را جهت طی مراحل بعدی به رئیس مجلس اعلام نماید.

۱. ماده ۲۸- در موارد تعارض میان شورای نگهبان و مجلس شورای اسلامی که منجر به اصلاح ماده یا مواد مورد اختلاف می‌شود، چنانچه اصلاح یادشده مستلزم انجام اصلاحاتی در ماده یا مواد دیگر باشد، مجمع این اصلاحات را در حد ضرورت اعمال خواهد کرد.

ماده ۲۹- در هنگام رسیدگی به مسائل مربوط به تشخیص مصلحت و در مواردی که اعضای مجمع رأی دادن به موضوع مورد اختلاف را مشروط به اصلاح بخشی دیگر از مواد مصوبه نمایند که آن بخش مواجه با مخالفت شورای نگهبان نبوده است، مجمع موضوع را به استحضار مقام معظم رهبری می‌رساند و در صورت موافقت معظم^{له}، نسبت به بررسی بخش مورد نظر اقدام خواهد کرد.

۲. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، بنگرید به پاورقی پیشین.

۳. ماده ۱۸۹- درآمدها و وجوه حاصل از اجرای قانون مبارزه با مواد مخدر و فعالیت‌های مبارزه با مواد مخدر به درآمد عمومی واریز خواهد شد. اعتبار مورد نیاز برای مبارزه با مواد مخدر به پیشنهاد ستاد مذکور در قالب لوایح بودجه سنواتی منظور می‌گردد تا بر اساس موافقتنامه‌های متبادله با سازمان برنامه و بودجه در اختیار دستگاه‌های مجری قرار گرفته و هزینه گردد.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۷۸/۱۲/۱۵ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده ۱۸۹- حذف گردید.

۴. ماده ۲۸- در موارد تعارض میان شورای نگهبان و مجلس شورای اسلامی که منجر به اصلاح ماده یا

←

نگهبان به شماره ۵۳۱۸ مورخ ۷۲/۷/۱۶،^(۱) خلاف اصل ۱۱۲ قانون اساسی شناخته شد.

۹-۱. نظر شماره ۸۰/۲۱/۲۶۵۸ مورخ ۱۳۸۰/۸/۲۹ شورای نگهبان در خصوص طرح الحاق سه تبصره به ماده (۵۲) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸،^(۲) ۱۳۷۸،^(۳) مصوب ۱۳۸۰/۸/۲۹ مجلس شورای اسلامی

۱-۹-۱- تعیین عضویت رؤسای مجمع تشخیص مصلحت نظام و مجلس شورای اسلامی و دبیر شورای نگهبان و وزیر کشور در هیئت موضوع تبصره (۴)،^(۳) با توجه به اصل ۵۷ قانون اساسی که مبین استقلال قوا است، مغایر این اصل و اصول ۱۱۲، ۵۸، ۹۹ و ۶۰ قانون اساسی شناخته شد.

۲-۹-۱- ایجاد و تشکیل دبیرخانه هیئت موضوع تبصره (۴)^(۴) در مجمع تشخیص مصلحت نظام، مغایر اصول ۷۵ و ۱۱۲ قانون اساسی شناخته شد.

۱۰-۱. نظر شماره ۸۰/۲۱/۲۸۶۵ مورخ ۱۳۸۰/۱۰/۱ شورای نگهبان در خصوص طرح اصلاح لایحه قانونی راجع به تشکیل شورای عالی آموزش و پرورش مصوب ۱۳۸۰/۹/۶ مجلس شورای اسلامی

→

مواد مورد اختلاف می‌شود، چنانچه اصلاح یادشده مستلزم انجام اصلاحاتی در ماده یا مواد دیگر باشد، مجمع این اصلاحات را در حد ضرورت اعمال خواهد کرد.

ماده ۲۹- در هنگام رسیدگی به مسائل مربوط به تشخیص مصلحت و در مواردی که اعضای مجمع رأی دادن به موضوع مورد اختلاف را مشروط به اصلاح بخشی دیگر از مواد مصوبه نمایند که آن بخش مواجه با مخالفت شورای نگهبان نبوده است، مجمع موضوع را به استحضار مقام معظم رهبری می‌رساند و در صورت موافقت معظم^{له}، نسبت به بررسی بخش مورد نظر اقدام خواهد کرد.

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به این نظریه تفسیری و مستندات قانونی آن، رجوع کنید به شماره ۱-۳، ذیل همین اصل (= اصل یکصد و دوازدهم). ضمناً تاریخ صحیح ابراز این نظریه تفسیری از سوی شورای نگهبان، ۱۳۷۲/۷/۲۴ است که در نظر فوق‌الذکر به اشتباه ۷۲/۷/۱۶ ذکر شده است.

۲. گفتنی است این طرح ابتدا با عنوان «طرح الحاق یک تبصره به ماده (۵۲) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸» به مجلس تقدیم شده است، لیکن عنوان آن، هنگام بررسی در مجلس تغییر کرده است.

۳. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل پنجاه و هفتم، شماره ۱-۴۴-۱.

۴. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل هفتاد و پنجم، شماره ۱-۱۴۸-۱.

۱-۱۰-۱- اطلاق ماده (۱۶) چون شامل مصوبات شورای انقلاب فرهنگی و مجمع تشخیص مصلحت نظام می‌شود، لذا مغایر اصل ۵۷ و ۱۱۲ قانون اساسی شناخته شد.^(۱)

۱۱-۱. نظر شماره ۸۱/۳۰/۲۵۶۸ مورخ ۱۳۸۱/۱۲/۶ شورای نگهبان در خصوص لایحه بودجه سال ۱۳۸۲ کل کشور، مصوب ۱۳۸۱/۱۱/۱۷ مجلس شورای اسلامی

۱-۱۱-۱- نظر به اینکه بند (ل) تبصره (۲۱)^(۲) ماهیت بودجه‌ای ندارد، لذا خلاف اصل ۵۲ قانون اساسی شناخته شد. علاوه بر این، در این بند، وزارت امور اقتصادی و دارایی مجاز گردیده که پرداخت تعهدات شرکت‌های ذی‌ربط را به عهده گیرد؛ اطلاق آن خلاف بند (ب) ماده (۳) از قانون سرمایه‌گذاری خارجی مصوب مجمع تشخیص مصلحت نظام^(۳) است؛ بنابراین خلاف اصل ۱۱۲ قانون اساسی و نظریه تفسیری شورای نگهبان نسبت به اصل مذکور^(۴) است؛ مضافاً اینکه عدم ترجیح سرمایه‌گذاران ایرانی بر سرمایه‌گذاران خارجی در مواردی که توانایی انجام آن را دارند، خلاف بند (۱۳) اصل سوم و بند (۸) اصل ۴۳ قانون اساسی شناخته شد.

۱۲-۱. نظر شماره ۸۲/۳۰/۲۹۴۴ مورخ ۱۳۸۲/۲/۱۷ شورای نگهبان در خصوص لایحه اصلاح مواد فصل دوم قانون تعیین حدود و وظایف و اختیارات و مسئولیت‌های ریاست جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۵/۸/۲۲ مجلس شورای اسلامی تحت

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل پنجاه و هفتم، شماره ۱-۴۵-۲.

۲. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل سوم، شماره ۱-۶۸-۲.

۳. ماده ۳- سرمایه‌گذاری‌های خارجی که بر اساس مفاد این قانون پذیرفته می‌شوند از تسهیلات و حمایت‌های این قانون برخوردارند. این سرمایه‌گذاری‌ها به دو طریق زیر قابل پذیرش هستند:

الف- سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در زمینه‌هایی که فعالیت بخش خصوصی در آن مجاز می‌باشد.

ب- سرمایه‌گذاری‌های خارجی در کلیه بخش‌ها در چارچوب روش‌های «مشارکت مدنی»، «بیع متقابل» و «ساخت، بهره‌برداری و واگذاری» که برگشت سرمایه و منافع حاصله صرفاً از عملکرد اقتصادی طرح مورد سرمایه‌گذاری ناشی شود و متکی به تضمین دولت یا بانک‌ها و یا شرکت‌های دولتی نباشد.

۴. برای آگاهی تفصیلی نسبت به این نظریه تفسیری (= نظریه تفسیری شماره ۵۳۱۸ مورخ ۱۳۷۲/۷/۲۴) و مستندات قانونی آن، رجوع کنید به شماره ۳-۱، ذیل همین اصل (= اصل یکصد و دوازدهم).

عنوان «مسئولیت رئیس جمهور در اجرای قانون اساسی» مصوب ۱۳۸۲/۱/۱۹ مجلس شورای اسلامی

۱-۱۲-۱- ماده یک:^(۱)

الف- ...

د- شمول دستگاه‌های حکومتی در مورد خبرگان رهبری و شورای نگهبان و مجمع تشخیص مصلحت و مجلس شورای اسلامی و قوه قضائیه و هر مقام و دستگاه دیگری که قانون اساسی به آنها اختیار یا وظیفه‌ای داده است نسبت به تشخیص، برداشت، نوع و کیفیت اعمال این اختیار و مسئولیت، خلاف اصول مربوط قانون اساسی من جمله ۷۱، ۷۳، ۸۵، ۹۴، ۹۶، ۹۸، ۹۹، ۱۰۷، ۱۰۸، ۱۰۹، ۱۱۲، ۱۵۶ شناخته شد.

... چون تبصره ذیل این ماده مبتنی بر مفاد ماده مذکور است با توجه به ایرادات وارده بر آن باید اصلاح شود؛ سپس اظهار نظر خواهد شد.

۱-۱۲-۲- ماده دو:^(۲)

الف- صدور دستور توقف در خصوص تصمیمات و اقداماتی که مطابق قانون اساسی مسئول مشخص دارد، خلاف اصول متعدد قانون اساسی من جمله اصول ۷۱، ۸۵، ۹۴، ۹۶، ۹۸، ۹۹، ۱۰۷، ۱۰۸، ۱۵۹، ۱۵۶، ۱۱۲ و ۱۷۵ شناخته شد.

و نیز عبارت «هر یک از قوا و نهادهای حکومتی» همان ایرادات شرعی و قانون اساسی جزءهای «(الف)، (ب)، (د)، (ه)» بند (۱) [= ایراد مذکور در بند ۱-۱۲-۱] را دارد.

۱-۱۲-۳- تبصره یک ماده دو:^(۳)

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل هفتاد و یکم، شماره ۱-۸-۱.

۲. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل هفتاد و یکم، شماره ۱-۸-۲.

۳. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل هفتاد و یکم، شماره ۱-۸-۳.

الف- چون مستفاد از اصول قانون اساسی این است که رسیدگی قضایی در تمام مراحل از ابتدا تا قطعیت حکم به عهده قوه قضائیه و محاکم دادگستری می باشد ورود رئیس جمهور در پرونده های قضایی و احکام صادره، از این جهت مغایر اصول ۳۶، ۱۵۶، ۱۵۹ قانون اساسی شناخته شد و الزام قوه قضائیه و محاکم و قضات به رسیدگی، به صرف درخواست رئیس جمهور، دخالت در امر قضاء و موجب اختلال در وظایف و اختیاراتی است که به نص قانون اساسی بر عهده این قوه نهاده شده است؛ از این جهت نیز مغایر اصول ۵۷ و ۱۵۶ قانون اساسی شناخته شد. ضمناً چون درخواست مذکور موجب توقف اجرا و آثار و تبعات رأی می گردد، همان ایراد مربوط به قوه قضائیه، موضوع جزء (الف) بند (۳) [= ایراد مذکور در بند ۱-۱۲-۲] را دارد.

۱-۱۲-۴- تبصره دو ماده دو: ^(۱)

الف- ...

ب- مفاد و مفهوم این تبصره همان ایرادات جزءهای (د) ... بند (۱) [= ایراد مذکور در بند ۱-۱۲-۱] ... را دارد؛ پس از رفع اشکال، اظهار نظر خواهد شد.
۱-۱۲-۵- ماده سه: ^(۲)

الف- این ماده ایرادات جزءهای «الف، ب، د، ه» بند (۱) [= ایراد مذکور در بند ۱-۱۲-۱] و بندهای (۳) [= ایراد مذکور در بند ۱-۱۲-۲] و ... را دارد.

۱۳-۱. نظر شماره ۸۲/۳۰/۳۹۰۳ مورخ ۱۳۸۲/۵/۲۰ شورای نگهبان در خصوص لایحه اصلاح قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۸۲/۴/۲۹ مجلس شورای اسلامی

۱-۱۳-۱- در ماده (۹۴) موضوع ماده (۳۲) مصوبه، ^(۳) عبارت «کلیه قوانین» شامل

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل هفتاد و یکم، شماره ۸-۴.

۲. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل هفتاد و یکم، شماره ۸-۵.

۳. ماده ۳۲- ماده (۹۴) قانون مذکور به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۹۴- کلیه قوانین مغایر با این قانون ملغی است.

(در خصوص ایراد شورای نگهبان، اصلاحی از سوی مجلس انجام نشده و لذا این لایحه، به سرانجام قانونی نرسیده است.)

همه قوانین مصوب مجمع تشخیص مصلحت نیز می‌شود؛ لذا این ماده از این جهت، مغایر اصل ۱۱۲ قانون اساسی شناخته شد.

۱۴-۱. نظر شماره ۸۲/۳۰/۴۵۸۱ مورخ ۱۳۸۲/۸/۴ شورای نگهبان در خصوص لایحه تشکیل سازمان میراث فرهنگی و گردشگری مصوب ۱۳۸۲/۷/۱۳ مجلس شورای اسلامی

۱-۱۴-۱- اطلاق ماده (۱۴)^(۱) از این جهت که شامل مواردی می‌شود که مصوبات مجمع تشخیص مصلحت نظام را توسعه می‌دهد، مغایر اصل ۱۱۲ قانون اساسی شناخته شد.

۱۵-۱. نظر شماره ۸۲/۳۰/۶۴۲۱ مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۴ شورای نگهبان در خصوص طرح نظام صنفی کشور^(۲) مصوب ۱۳۸۲/۱۰/۹ مجلس شورای اسلامی

۱. ماده ۱۴- دولت مکلف است در صورت وجود تقاضا و طرح مصوب، از سال ۱۳۸۳ برای مدت ده سال، همه‌ساله تا ده درصد (۱۰٪) از مجوزهای استفاده از منابع مالی خارجی (فاینانس) مذکور در برنامه‌های توسعه یا قوانین بودجه سالانه را به اجرای طرح‌های جامع توسعه میراث فرهنگی و گردشگری استانی و ملی و ایجاد تأسیسات ایرانگردی و جهانگردی از جمله مراکز اقامتی و پذیرایی، خدمات حمل و نقل و سایر طرح‌های مرتبط، توسط بخش‌های غیردولتی اختصاص دهد. شورای عالی میراث فرهنگی و گردشگری مرجع قانونی تصویب طرح‌های مذکور خواهد بود.

مصوبه اصلاحی مورخ ۱۳۸۲/۹/۱۹ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

- در سطر اول ماده (۱۴) عبارت «و طرح مصوب» حذف گردید.

- متن ذیل به عنوان تبصره به ماده (۱۴) الحاق ... می‌گردد:

تبصره- اطلاق این ماده، مشمول مصوبات مجمع تشخیص مصلحت نظام برای استفاده از منابع خارجی نخواهد بود.

نظر شماره ۸۲/۳۰/۶۲۶۴ مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۱۴ شورای نگهبان در خصوص لایحه تشکیل سازمان میراث فرهنگی و گردشگری مصوب ۱۳۸۲/۹/۱۹ مجلس شورای اسلامی:

اشکال شورا در مورد تبصره ماده (۱۴) باقی است و با اصلاح کلمه «مشمول» به «شامل» مرتفع خواهد شد.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۲۳ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

- در دو سطر آخر ماده (۱۴)، عبارت «شورای عالی میراث فرهنگی و گردشگری مرجع قانونی تصویب طرح‌های مذکور خواهد بود.» حذف گردید.

- در سطر اول تبصره ماده (۱۴)، کلمه «مشمول» به «شامل» اصلاح گردید.

۲. گفتنی است این طرح ابتدا با عنوان «طرح نظام صنفی» به مجلس تقدیم شده است، لیکن عنوان آن، هنگام بررسی در مجلس تغییر کرده است.

۱-۱۵-۱- ماده (۷۳)^(۱) که مصوبات لازم‌الاجرای مجمع تشخیص مصلحت را لغو می‌کند، مغایر اصل ۱۱۲ قانون اساسی شناخته شد.

۱۶-۱. نظر شماره ۸۳/۳۰/۷۴۶۶ مورخ ۱۳۸۳/۳/۳ شورای نگهبان در خصوص لایحه برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۳/۲/۱۳ مجلس شورای اسلامی

۱. ماده ۷۳- از زمان لازم‌الاجراء شدن این قانون، رسیدگی به تخلفات افراد صنفی و تعیین جریمه‌های آنها تنها به موجب احکام این قانون صورت خواهد پذیرفت. قوانین و مقررات مغایر با این قانون از جمله مصوبات مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص تعزیرات حکومتی مربوط به اصناف و واحدهای صنفی موضوع این قانون لغو می‌گردد.

مصوبه اصلاحی مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۱۲ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

[در خصوص ماده (۷۳)، اصلاحی از سوی مجلس صورت نگرفته است.]

نظر شماره ۸۲/۳۰/۶۸۱۴ مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۶ شورای نگهبان در خصوص طرح نظام صنفی کشور مصوب ۱۳۸۲/۱۱/۱۲ مجلس شورای اسلامی:

ایراد بند (۱۳) [= ایراد مذکور در بند ۱-۱۵-۱] کماکان به قوت خود باقی است.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۲۴ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

[مطابق با مشروح مذاکرات جلسه علنی مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۲۴ مجلس شورای اسلامی،* پس از موافقت رهبر معظم انقلاب با درخواست مجلس جهت اقدام به تقنین در این خصوص، شورای نگهبان نیز ایراد خویش نسبت به این مصوبه را منتفی دانسته است.]

* متن مشروح مذاکرات مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۲۴ مجلس شورای اسلامی:

«رئیس کمیسیون اقتصادی (رضا عبداللهی)- خدمت نمایندگان محترم جهت مزید استحضار عرض می‌کنم ... یک مطلب مهم دیگری هم که بود ماده (۷۳) این طرح است که با درخواست رئیس محترم کمیسیون اقتصادی است، ریاست معزز و مکرم مجلس شورای اسلامی، حاج آقا کربوبی (که ان شاء الله خدا برای همیشه حفظشان کند) درخواست شد که بخش‌های فصل هشتم که مربوط به تخلفات و جریمه‌هاست و مجمع تشخیص مصلحت مصوباتی را داشت، در واقع خواسته شده که ریاست محترم مجلس شورای اسلامی از رهبر معظم انقلاب درخواست کنند که ایشان موافقت بفرمایند که مجلس وارد این بحث بشود. حاج آقا کربوبی طی نامه‌ای از حضور رهبر معظم انقلاب درخواست کردند، آقا عنایت فرمودند که: «ریاست محترم مجلس شورای اسلامی، با سلام و تحیت، موافقت خود را با پیشنهاد جناب عالی اعلام می‌دارد.» این نامه را ما در کمیسیون خواندیم و نماینده محترم شورای نگهبان قانع شدند که درواقع آن مصوبات کمیسیون را هم بپذیرند. ...

منشی (جبارزاده)- آخرین اصلاحیه در ماده (۷۳) است که عین ماده (۷۳) براساس استعلامی که ریاست محترم مجلس از مقام معظم رهبری کرده‌اند و مجوزی که ایشان کتباً اعلام کرده‌اند، بر اساس همان مجوز، ماده (۷۳) این طرح ابقاء می‌شود.

رئیس- حضار ۱۹۴ نفر، موافقین قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد.»

۱-۱۶-۱- اطلاق بند (ی) ماده (۳)^(۱) از این نظر که شامل مصوبات مجمع تشخیص مصلحت هم می‌شود، مغایر اصل ۱۱۲ قانون اساسی شناخته شد.

۱-۱۷-۱. نظر شماره ۸۴/۳۰/۱۱۷۴۷ مورخ ۱۳۸۴/۲/۱۴ شورای نگهبان در خصوص لایحه موافقتنامه معاضدت و روابط قضایی در موضوعات مدنی و جزائی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری قزاقستان مصوب ۱۳۸۴/۲/۴ مجلس شورای اسلامی

۱-۱۷-۱- نظر به اینکه در مصوبه مجلس در جهت رفع ایرادات شورای نگهبان هیچ اصلاحی به عمل نیامده است، ایرادات قبلی شورا به قوت خود باقی است. همچنین نسبت به رفع ابهام نیز اقدامی نشده است؛ بنابراین بدیهی است بر مبنای تفسیر شورای نگهبان از اصل ۱۱۲ قانون اساسی، تا رفع ابهام،^(۲) ارجاع مصوبه به مجمع تشخیص مصلحت نظام مغایر اصل مزبور شناخته شد.^(۳)

۱. ماده ۳- به منظور تنظیم روابط بین دولت و شرکت ملی نفت ایران و اعمال مالکیت دولت بر منابع نفت و گاز کشور، موارد ذیل مقرر می‌گردد:

الف- ...

ی- در دوره زمانی اجرای این قانون کلیه قوانین و مقررات خاص و عام مغایر با این ماده، ملغی‌الاثرب است و روابط مالی و حقوقی فی‌مابین دولت (وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی) و شرکت ملی نفت ایران در مورد دریافت انواع مالیات‌ها و عوارض صرفاً طبق احکام مقرر در این ماده، قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶ و اصلاحیه‌های بعدی آن و قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری عوارض و سایر وجوه از تولیدکنندگان کالا و ارائه‌دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی مصوب ۱۳۸۱ خواهد بود و پرداخت هر مبلغ توسط شرکت ملی نفت ایران و شرکت‌های دولتی تابعه و وابسته به آن طبق مقررات قانونی که پس از تصویب این قانون وضع می‌گردد در بدهکار «حساب دولت» (خزانه‌داری کل کشور) موضوع بند (ج) این ماده منظور می‌شود.

ک- ...

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۸۳/۵/۲۸ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده (۳) حذف گردید.

۲. برای آگاهی تفصیلی نسبت به این نظریه تفسیری و مستندات قانونی آن، رجوع کنید به شماره ۲-۳، ذیل همین اصل (= اصل یکصد و دوازدهم).

۳. ماده واحده- موافقتنامه معاضدت و روابط قضایی در موضوعات مدنی و جزائی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری قزاقستان مشتمل بر یک مقدمه و پنجاه و شش ماده به شرح پیوست تصویب و اجازه مبادله اسناد آن داده می‌شود.

۱۸-۱. نظر شماره ۱۲۶۵۸/۳۰/۸۴ مورخ ۱۳۸۴/۴/۱۵ شورای نگهبان در خصوص لایحه استفاده از منابع مالی خارجی مصوب ۱۳۸۴/۴/۵ مجلس شورای اسلامی

→

...

مصوبه اصلاحی مورخ ۱۳۸۴/۷/۲۶ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:
ماده واحده- موافقتنامه معاضدت و روابط قضایی در موضوعات مدنی و جزائی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری قزاقستان مشتمل بر یک مقدمه و پنجاه و شش ماده به شرح پیوست تصویب و اجازه مبادله اسناد آن داده می‌شود.

...

نامه شماره ۸۳/۱۵۱۲۷۱ مورخ ۱۳۸۴/۸/۴ رئیس مجلس شورای اسلامی به رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام:

مصوبه مجلس شورای اسلامی در مورد لایحه موافقتنامه معاضدت و روابط قضایی در موضوعات مدنی و جزائی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری قزاقستان که مورد ایراد شورای نگهبان قرار گرفته بود، مجدداً در جلسه علنی روز سه‌شنبه مورخ ۱۳۸۴/۷/۲۶ مجلس مطرح و نظر قبلی مجلس عیناً تصویب گردید.

علی‌هذا در اجرای اصل یکصد و دوازدهم (۱۱۲) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، مصوبه مجلس همراه با نظر شورای نگهبان جهت استحضار و طرح در جلسه مجمع تشخیص مصلحت نظام و اعلام نتیجه به پیوست ایفاد می‌گردد. ...

نامه شماره ۸۴۱۲۴۲- ۹۷۰۰/ح مورخ ۱۳۸۴/۱۱/۳ دبیر مجمع تشخیص مصلحت نظام به رئیس مجلس شورای اسلامی:

لایحه موافقتنامه معاضدت و روابط قضایی در موضوعات مدنی و جزائی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری قزاقستان (اختلافی)، براساس مصوبه مورخ ۱۳۸۳/۵/۲۴ مجمع و تفسیر شورای محترم نگهبان از اصل ۱۱۲ قانون اساسی، جهت طی مراحل قانونی و رفع ابهام به مجلس محترم شورای اسلامی عودت داده می‌شود.

نظر شماره ۸۵/۳۰/۱۵۹۵۲ مورخ ۱۳۸۵/۴/۷ شورای نگهبان در خصوص لایحه موافقتنامه معاضدت و روابط قضایی در موضوعات مدنی و جزائی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری قزاقستان مصوب ۱۳۸۴/۷/۲۶ مجلس شورای اسلامی:

نظر به اینکه مجلس در جهت رفع ایرادات شورای نگهبان هیچ اصلاحی به عمل نیاورده است، ایرادات قبلی شورا کماکان به قوت خود باقی است. نسبت به ابهام ذیل ماده (۲۴)، با توجه به اصلاح به عمل آمده، ابهام رفع گردیده است.

با عنایت به اظهار نظر شماره ۸۵/۳۰/۱۵۹۵۲ مورخ ۱۳۸۵/۴/۷ شورای نگهبان مبنی بر برطرف نشدن ایراد شورای نگهبان نسبت به این مصوبه و با توجه به اصرار مجلس بر مصوبه خویش، این مصوبه به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع شد.

مصوبه مورخ ۱۳۸۵/۹/۲۵ مجمع تشخیص مصلحت نظام:

نظر مجلس شورای اسلامی عیناً مورد تأیید قرار گرفت.

۱-۱۸-۱- ماده واحده^(۱) از این جهت که اطلاق فاینانس شامل اخذ وام ربوی نیز می‌شود، خلاف موازین شرع شناخته شد. درخصوص استفاده از تسهیلات استفاده‌نشده سال ۱۳۸۳، از این جهت که مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام اختصاص به همان سال داشته است قابل سرایت به سال‌های بعد نمی‌باشد.

۱۹-۱. نظر شماره ۸۵/۳۰/۱۵۶۷۳ مورخ ۱۳۸۵/۳/۱۱ شورای نگهبان در خصوص طرح توسعه محدوده منطقه آزاد ارس مصوب ۱۳۸۵/۲/۲۴ مجلس شورای اسلامی

۱۹-۱- از آنجا که هرگونه اقدام در محدوده توسعه‌یافته بر اساس قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری- صنعتی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۲/۶/۷ و قانون اصلاح آن مصوب ۱۳۷۵/۸/۲۲ خواهد بود، و مواد (۵) و (۷) قانون مزبور اداره شرکت‌های مربوط را مشمول قانون تجارت دانسته و این قانون مشتمل بر مواد خلاف موازین شرع است، ماده واحده طرح توسعه محدوده منطقه آزاد ارس خلاف موازین شرع تشخیص داده شد. و نیز نظر به اینکه تبصره‌های (۲) و (۳) بند (۲) ماده

۱. ماده واحده- به دولت اجازه داده می‌شود در طول برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در چارچوب حکم بند (ب) ماده (۱۳) و جدول شماره (۷) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۳/۶/۱۱ و احکام قوانین بودجه‌های سالانه و سایر مجوزهای قانونی از تسهیلات و منابع مالی خارجی (فاینانس) استفاده نماید. سقف مانده تسهیلات استفاده‌نشده سال ۱۳۸۳ و هر سال برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مندرج در بند (ب) جدول شماره (۷) به سقف سال بعد بند (ب) جدول شماره (۷) برنامه اضافه می‌گردد.

تبصره- حکم موضوع بند (ن) تبصره (۲) قانون بودجه سال ۱۳۸۴ کل کشور ملغی‌الاثرب می‌شود.

مصوبه اصلاحی مورخ ۱۳۸۴/۵/۱۶ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

نظر قبلی مجلس عیناً به تصویب رسید ...

نظر شماره ۸۴/۳۰/۱۲۹۶۷ مورخ ۱۳۸۴/۵/۲۷ شورای نگهبان در خصوص لایحه استفاده از منابع مالی خارجی مصوب ۱۳۸۴/۵/۱۶ مجلس شورای اسلامی:

نظر به اینکه در مصوبه مجلس در جهت رفع ایرادات شورای نگهبان هیچ اصلاحی به عمل نیامده است، ایرادات قبلی شورای نگهبان کماکان به قوت خود باقی است.

با عنایت به اظهار نظر شماره ۸۴/۳۰/۱۲۹۶۷ مورخ ۱۳۸۴/۵/۲۷ شورای نگهبان مبنی بر برطرف نشدن ایراد شورای نگهبان نسبت به این مصوبه و با توجه به اصرار مجلس بر مصوبه خویش، این مصوبه به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع شد.

مصوبه مورخ ۱۳۸۴/۸/۲۱ مجمع تشخیص مصلحت نظام:

نظر مجلس شورای اسلامی عیناً مورد تأیید قرار گرفت.

واحدۀ اصلاحیه این قانون که از سوی شورای نگهبان خلاف موازین شرع تشخیص داده شده است را مجمع تشخیص مصلحت نظام تجویز کرده است و تجویز مجمع تشخیص مصلحت نظام شامل توسعۀ مذکور در مادۀ واحدۀ مصوبه فعلی نمی‌باشد، بدین جهت، مصوبه خلاف موازین شرع و نیز مغایر اصل ۱۱۲ قانون اساسی شناخته شد.^(۱)

۲۰-۱. نظر شماره ۸۵/۳۰/۱۶۲۳۴ مورخ ۱۳۸۵/۴/۲۵ شورای نگهبان در خصوص لایحه حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان مصوب ۱۳۸۵/۳/۳۱ مجلس شورای اسلامی ۱-۲۰-۱ ماده (۱۴)^(۲) به دلیل تفویض امر حل و فصل اختلافات به انجمن‌های

۱. مادۀ واحدۀ- به دولت اجازه داده می‌شود محدوده فعلی منطقۀ آزاد ارس را در نقاط مشترک مرزهای جمهوری اسلامی ایران و جمهوری آذربایجان، جمهوری نخجوان و جمهوری ارمنستان توسعۀ دهد. تبصره- هزینه‌های مالی اجرای این قانون از محل درآمد منطقۀ آزاد تأمین می‌شود.

مصوبه اصلاحی مورخ ۱۳۸۵/۴/۲۵ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

تبصره‌های ذیل به عنوان تبصره‌های (۲) و (۳) به طرح مذکور الحاق گردید:

تبصره ۲- در محدوده توسعۀ یافته (موضوع این قانون) مواد (۵۱) الی (۷۱) بخش چهارم فصل اول باب سوم و مواد (۳۰۴) الی (۳۰۶) و (۳۱۸) و (۵۶۲) قانون تجارت مصوب سال ۱۳۱۱ مجری نمی‌باشد و سایر مواد قانون مذکور مادامی که شورای نگهبان آنها را خلاف موازین شرع اعلام نکرده است قابل اجرا خواهد بود.

تبصره ۳- تأسیس شعب بانک‌های خارجی در محدوده توسعۀ یافته منطقۀ آزاد ارس (موضوع این قانون) مجاز نمی‌باشد.

نظر شماره ۸۵/۳۰/۱۶۹۰۴ مورخ ۱۳۸۵/۵/۱۲ شورای نگهبان در خصوص طرح توسعۀ محدوده منطقۀ آزاد ارس مصوب ۱۳۸۵/۴/۲۵ مجلس شورای اسلامی:

- عدم ذکر مادۀ (۴۲۱) قانون تجارت در تبصره (۲) الحاقی به مادۀ واحدۀ، خلاف موازین شرع شناخته شد.

- علی‌رغم الحاق تبصره (۳) به مصوبه، ایراد بند (۲) قبلی شورا [= ایراد مذکور در بند ۱-۱۹-۱] نسبت به مؤسسات اعتباری مالی خارجی همچنان باقی است.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۸۵/۵/۲۹ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

- در سطر دوم تبصره (۲)، بعد از عدد «(۳۱۸)» عبارت «، (۴۲۱)» اضافه گردید.

- در سطر اول تبصره (۳)، کلمه «بانک‌های» حذف و عبارت «بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری» جایگزین گردید.

۲. مادۀ ۱۴- به منظور تسهیل و تسریع در رسیدگی به تخلفات و در راستای استیفای حقوق مصرف‌کنندگان، انجمن‌های حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان موظفند شکایات واصله از افراد حقیقی و حقوقی را بررسی نموده و نسبت به حل و فصل آن اقدام نموده یا جهت رسیدگی قانونی به سازمان

حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان که از وظایف قوه قضائیه است و نیز از جهت عبارت «سایر موارد» که صلاحیت تعزیرات حکومتی را توسعه می‌دهد، مغایر اصل ۱۱۲ قانون اساسی شناخته شد. همچنین به دلیل اینکه مطابق قانون نظام صنفی مصوب سال ۱۳۸۲، رسیدگی به تخلفات صنوف با موافقت مقام معظم رهبری از تعزیرات حکومتی سلب شده، ماده مذکور مغایر اصول ۱۵۶ و ۱۵۹ قانون اساسی شناخته شد، و نیز از جهت اینکه رسیدگی به تخلفات صنوف به اشخاصی محول می‌شود که ممکن است شرایط قضاوت شرعی را نداشته باشند، مغایر موازین شرع شناخته شد.

۱-۲۰-۲- مواد (۱۵)، (۱۷) و (۲۲) مبنیاً بر اشکالات ماده (۱۴)، مغایر شناخته شد.^(۱)

→

تعزیرات حکومتی ارجاع نمایند. سازمان مذکور موظف است شکایات مربوط به صنوف مشمول قانون نظام صنفی را بر اساس تخلفات و مجازات‌های مقرر در قانون نظام صنفی مصوب ۱۳۸۲/۱۲/۲۴ و در سایر موارد بر اساس قوانین و مقررات موضوعه رسیدگی و حکم لازم را صادر و اجرا نماید.

مصوبه اصلاحی مورخ ۱۳۸۷/۶/۲۶ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

در ماده (۱۴)، عبارت «نسبت به حل و فصل آن اقدام نموده» حذف و عبارت «در صورت عدم توافق طرفین (شاکو و مشتکی‌عنه) جایگزین آن گردید.

نظر شماره ۸۷/۳۰/۲۸۷۷۹ مورخ ۱۳۸۷/۷/۲۴ شورای نگهبان در خصوص لایحه حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان مصوب ۱۳۸۷/۶/۲۶ مجلس شورای اسلامی:

اشکال صدر بند (۵) نامه قبلی این شورا [= ایراد مذکور در بند ۱-۲۰-۱] در مورد ماده (۱۴) در خصوص عبارت «نسبت به حل و فصل آن اقدام نموده» با توجه به حذف آن و جایگزینی عبارت «در صورت عدم توافق طرفین (شاکو و مشتکی‌عنه) رفع گردیده است، اما سایر ایرادات معنونه در این بند با توجه به اینکه اصلاحی به عمل نیامده، کمافی‌سابق به قوت خود باقی می‌باشد.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۸۸/۲/۲۰ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده (۱۴) به شرح زیر اصلاح شد:

ماده ۱۴- به منظور تسهیل و تسریع در رسیدگی به تخلفات و در راستای استیفای حقوق مصرف‌کنندگان، انجمن‌های حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان می‌توانند شکایات واصله از افراد حقیقی و حقوقی را در حدود موارد مذکور در بندهای (۲)، (۳) و (۴) ماده (۱۲) این قانون بررسی نموده و در صورت عدم توافق طرفین (شاکو و مشتکی‌عنه) یا جهت رسیدگی قانونی به سازمان تعزیرات حکومتی ارجاع نمایند. سازمان مذکور موظف است شکایات مربوط به صنوف مشمول قانون نظام صنفی را در مواردی که واجد عناوین مجرمانه نباشد بر اساس قوانین و مقررات مربوط رسیدگی و حکم لازم را صادر و اجراء نماید.

۱. ماده ۱۵- به منظور اجرای مقررات این قانون و سایر قوانین و مقرراتی که موضوع آنها به طور صریح یا

←

۲۱-۱. نظر شماره ۸۵/۳۰/۲۰۲۱۶ مورخ ۱۳۸۵/۱۰/۳۰ شورای نگهبان در خصوص طرح استفساریه جزء (۳) بند (ب) ماده واحده قانون اصلاح تبصره (۲) الحاقی ماده (۷۶) قانون اصلاح مواد (۷۲) و (۷۷) و تبصره ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴ و الحاق دو تبصره به ماده (۷۶) مصوب ۱۳۷۱، مصوب ۱۳۸۵/۱۰/۲۷ مجلس شورای اسلامی

→

ضمنی حمایت از حقوق مصرف‌کننده است، وزارت بازرگانی مکلف است از طریق بازرسان سازمان‌های ذی‌ربط خود، فعالیت اشخاص حقیقی و حقوقی موضوع این قانون را نظارت و بازرسی نموده و در صورت مشاهده تخلف مراتب را به سازمان تعزیرات حکومتی جهت رسیدگی گزارش نماید.
ماده ۱۶- ...

ماده ۱۷- اتحادیه‌های صنفی موظفند شکایات اشخاص را از تخلفات واحدهای صنفی مشمول قانون نظام صنفی بررسی نموده و نسبت به حل و فصل آن اقدام نمایند یا برای رسیدگی به سازمان تعزیرات حکومتی ارسال نمایند. و نیز ناظران و بازرسان کمیسیون‌های نظارت موضوع ماده (۵۲) قانون نظام صنفی شکایات اشخاص را از تخلفات واحدهای صنفی مورد بررسی قرار داده و در صورت احراز تخلف مراتب را برای رسیدگی به سازمان تعزیرات حکومتی ارسال نمایند.
فصل پنجم - جرمه‌ها و مجازات
ماده ۱۸- ...

ماده ۲۲- از زمان لازم‌الاجراء شدن این قانون، رسیدگی به تخلفات افراد صنفی توسط سازمان تعزیرات حکومتی و بر اساس مجازات‌های مقرر در قانون نظام صنفی مصوب ۱۳۸۲/۱۲/۲۴ مجلس شورای اسلامی و سایر قوانین انجام خواهد گرفت و قوانین مغایر لغو و بلااثر می‌گردد.
همچنین پرونده‌های مفتوحه در هیئت‌های بدوی و تجدیدنظر قانون نظام صنفی از زمان لازم‌الاجراء شدن این قانون به سازمان تعزیرات حکومتی ارجاع خواهد شد.

مصوبه اصلاحی مورخ ۱۳۸۷/۶/۲۶ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

[در خصوص مواد (۱۵)، (۱۷) و (۲۲)، اصلاحی از سوی مجلس صورت نگرفته است.]

نظر شماره ۸۷/۳۰/۲۸۷۷۹ مورخ ۱۳۸۷/۷/۲۴ شورای نگهبان در خصوص لایحه حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان مصوب ۱۳۸۷/۶/۲۶ مجلس شورای اسلامی:

همچنین اشکال بند (۶) در خصوص مواد (۱۵)، (۱۷) و (۲۲) [= ایراد مذکور در بند ۱-۲۰-۲]، مبنیاً بر اشکالات باقیمانده در ماده (۱۴)* کماکان به قوت خود باقی است.

[* جهت آگاهی از اشکالات باقیمانده در ماده (۱۴)، بنگرید به پاورقی پیشین.]

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۸۸/۲/۲۰ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

- به دلیل رفع ایراد شورای نگهبان در ماده (۱۴)، ماده (۱۵) عیناً به تصویب رسید.

- به دلیل رفع ایراد شورای نگهبان در ماده (۱۴)، ماده (۱۷) عیناً به تصویب رسید.

- به دلیل رفع ایراد شورای نگهبان در ماده (۱۴)، ماده (۲۲) عیناً به تصویب رسید.

[* جهت آگاهی از چگونگی رفع ایراد از ماده (۱۴)، بنگرید به پاورقی پیشین.]

۱-۲۱-۱- نظر به اینکه ماده واحده استفساریه جزء (۳) بند (ب) ماده واحده قانون اصلاح تبصره (۲) الحاقی ماده (۷۶) قانون اصلاح مواد (۷۲) و (۷۷) و تبصره ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴ و الحاق دو تبصره به ماده (۷۶) مصوب ۱۳۷۱، مصوب مجمع تشخیص مصلحت نظام می‌باشد و بر اساس نظر تفسیری شورای نگهبان به شماره ۴۵۷۵ مورخ ۱۳۷۲/۳/۳،^(۱) تفسیر مصوبات آن مجمع برعهده خود مجمع است، لذا مصوبه مذکور مغایر با اصل ۱۱۲ قانون اساسی تشخیص داده شد.^(۲)

۲۲-۱. نظر شماره ۸۵/۳۰/۲۰۷۴۹ مورخ ۱۳۸۵/۱۲/۱۳ شورای نگهبان در خصوص لایحه مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۵/۱۰/۱۳ کمیسیون مشترک رسیدگی به لایحه مدیریت خدمات کشوری مجلس شورای اسلامی

۱-۲۲-۱- صدر ماده (۷۴)^(۳) از جهت انحصار مدیریت سیاسی به مقام‌های مذکور در این ماده، مغایر اصول متعدد قانون اساسی از جمله ۹۱، ۱۱۲ و ۱۱۳ می‌باشد.

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به این نظریه تفسیری و مستندات قانونی آن، رجوع کنید به شماره ۳-۱، ذیل همین اصل (= اصل یکصد و دوازدهم).

۲. موضوع استفساریه:

ماده واحده- آیا عبارت «از تاریخ تصویب این قانون هر سال یک سال افزایش خواهد یافت» به بیمه‌شدگانی که تا قبل از تاریخ تصویب این قانون با تأمین اجتماعی قرارداد داشته‌اند تسری دارد یا اینکه شامل کسانی است که از تاریخ تصویب این قانون، شروع به انعقاد قرارداد با سازمان تأمین اجتماعی می‌نمایند؟
نظر مجلس:

از آنجا که حکم قانون عطف به ماسبق نمی‌شود برقراری مستمری بازنشستگی کسانی که تا قبل از لازم‌الاجراء شدن این قانون با تأمین اجتماعی قرارداد داشته‌اند مشمول مقررات قانون زمان انعقاد قرارداد بوده و مشمول مقررات بند (۳) قسمت (ب) این قانون نمی‌شود.

با عنایت به اظهار نظر شماره ۸۵/۳۰/۲۰۷۴۹ مورخ ۱۳۸۵/۱۰/۳۰ شورای نگهبان نسبت به این مصوبه و با توجه به اصرار مجلس بر مصوبه خویش، این مصوبه به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع شد.

مصوبه مورخ ۱۳۸۷/۹/۹ مجمع تشخیص مصلحت نظام:

... ضمن تأیید نظر شورای محترم نگهبان مقرر گردید:

«چنانچه تقاضای تفسیر توسط رئیس محترم قوه مربوطه از مجمع تشخیص مصلحت نظام صورت پذیرد موضوع در مجمع بررسی و نظر تفسیری اعلام می‌گردد.»

۳. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل نود و یکم، شماره ۱-۳-۱.

۱-۲۲-۲- تبصره (۱) ماده (۱۲۱)^(۱) در خصوص موکول نمودن امر به تصویب هیئت وزیران راجع به دستگاه‌هایی که دارای مقررات خاصی در قانون اساسی هستند با اصول مربوط مغایر است.

۲۳-۱. نظر شماره ۸۸/۳۰/۳۲۶۶۲ مورخ ۱۳۸۸/۳/۲ شورای نگهبان در خصوص لایحه پیشگیری از وقوع جرم مصوب ۱۳۸۸/۲/۹ مجلس شورای اسلامی
۱-۲۳-۱- حذف و یا ادغام ستاد مبارزه با مواد مخدر در صدر ماده (۴)^(۲) و نیز

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل نود و یکم، شماره ۱-۳-۴.

۲. ماده ۴- برای نظارت و اجراء دقیق مصوبات شورای عالی پیشگیری از وقوع جرم، کمک به پیشبرد راهبردها و سیاست‌ها و برنامه‌های ملی و منطقه‌ای پیشگیری، مطالعه و پژوهش در حوزه‌های راهبردی پیشگیری، با ادغام ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز و ستاد مبارزه با مواد مخدر و با استفاده از امکانات فعلی آنها و قوه قضائیه، سازمان پیشگیری از وقوع جرم با وظایف زیر در قوه قضائیه تشکیل می‌شود:

۱- تهیه و تدوین پیش‌نویس برنامه‌های ملی پیشگیری از جرم
۲- ساماندهی و نظارت بر اجراء برنامه‌ها و طرح‌های ملی، منطقه‌ای و محلی پیشگیری از وقوع جرم
۳- بررسی کارشناسی نتایج اجراء برنامه‌ها و طرح‌های پیشگیری از وقوع جرم و تهیه گزارش‌هایی از آنها

۴- ارائه کمک‌های فنی و مشاوره‌ای به نهادها در اجراء برنامه‌های ملی و مصوبات شورای عالی پیشگیری از وقوع جرم و تلاش برای رفع موانع و مشکلات اجراء آن
۵- انجام مطالعات فنی و تخصصی در حوزه‌های مختلف پیشگیری و اعلام نتایج آن به دستگاه‌ها و سازمان‌های مربوط

۶- تأمین آمار و اطلاعات لازم برای شورای عالی پیشگیری از وقوع جرم
۷- بررسی و پیشنهاد اعتبارات لازم برای اجراء طرح‌ها و برنامه‌های پیشگیری به شورای عالی پیشگیری از وقوع جرم

۸- انجام سایر امور محوله از شورای عالی پیشگیری از وقوع جرم.
تبصره ۱- رئیس سازمان پیشگیری از وقوع جرم به وسیله رئیس قوه قضائیه منصوب می‌شود.
تبصره ۲- وظایف قانونی ستاد مبارزه با مواد مخدر و ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز بر عهده این سازمان می‌باشد.

با عنایت به اظهار نظر شماره ۸۸/۳۰/۳۲۶۶۲ مورخ ۱۳۸۸/۳/۲ شورای نگهبان نسبت به این مصوبه و با توجه به اصرار مجلس بر مصوبه خویش، این مصوبه به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع شد.
مصوبه مورخ ۱۳۹۴/۷/۲۱ مجمع تشخیص مصلحت نظام:

ماده ۱- پیشگیری از وقوع جرم عبارت است از پیش‌بینی، شناسایی و ارزیابی خطر وقوع جرم و اتخاذ تدابیر و اقدامات لازم برای از میان بردن یا کاهش آن.

ماده ۲- در اجرای وظایف مندرج در ماده (۴) این قانون، شورای عالی پیشگیری از وقوع جرم با اعضای زیر تشکیل می‌شود:

- ۱- رئیس قوه قضائیه (رئیس شورا)
 - ۲- معاون اول رئیس جمهور (نائب رئیس)
 - ۳- نایب رئیس اول مجلس شورای اسلامی
 - ۴- معاون اول رئیس قوه قضائیه
 - ۵- دادستان کل کشور
 - ۶- رئیس سازمان بازرسی کل کشور
 - ۷- وزیر کشور
 - ۸- وزیر اطلاعات
 - ۹- معاون حقوقی رئیس جمهور
 - ۱۰- وزیر دادگستری
 - ۱۱- وزیر امور اقتصادی و دارایی
 - ۱۲- وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی
 - ۱۳- وزیر آموزش و پرورش
 - ۱۴- فرمانده نیروی انتظامی
 - ۱۵- فرمانده نیروی مقاومت بسیج
 - ۱۶- رئیس سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران
 - ۱۷- رئیس دیوان محاسبات کشور
 - ۱۸- رئیس کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس شورای اسلامی
 - ۱۹- رئیس کمیسیون اصل نودم مجلس شورای اسلامی
 - ۲۰- رئیس سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور
 - ۲۱- رئیس ستاد امر به معروف و نهی از منکر
 - ۲۲- وزیر یا رئیس نهاد ذی‌ربط حسب موضوع به تشخیص رئیس شورا
 - ۲۳- یکی از معاونان رئیس قوه قضائیه به انتخاب ایشان به عنوان دبیر شورا.
- تبصره- دبیر شورای عالی پیشگیری از وقوع جرم می‌تواند به تناسب موضوعات مطروحه در این شورا صاحب‌نظران، کارشناسان و نمایندگان دیگر نهادها و سازمان‌ها را بدون حق رأی دعوت کند.
- ماده ۳- در اجرای وظایف ذیل، شورای عالی پیشگیری از وقوع جرم تشکیل می‌شود:
- ۳-۱- تقسیم کار ملی در چهارچوب وظایف و مأموریت‌های قوای سه‌گانه کشور و اتخاذ تدابیر مناسب برای هماهنگی و توسعه همکاری بین دستگاه‌های مسئول در امر پیشگیری
 - ۳-۲- تعیین راهبردها، سیاست‌های اجرایی و برنامه‌های ملی پیشگیری از وقوع جرم در چهارچوب قوانین و سیاست‌های کلی نظام
 - ۳-۳- بررسی و تصویب برنامه‌های کلان برای گسترش فرهنگ، ایجاد زمینه‌های مشارکت مردم و نهادهای دولتی

و اگذاری وظایف و اختیارات آن به عهده سازمان پیشگیری از وقوع جرم، مغایر اصل ۱۱۲ قانون اساسی شناخته شد.

۲۴-۱. نظر شماره ۳۲۶۶۳/۳۰/۸۸ مورخ ۱۳۸۸/۳/۲ شورای نگهبان در خصوص لایحه اصلاح قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری. صنعتی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۲، مصوب ۱۳۸۸/۲/۲۰ مجلس شورای اسلامی

→

و غیردولتی در امر پیشگیری از وقوع جرم و حمایت از آنها

۴-۳- بررسی و اتخاذ تصمیم جهت شناسایی زمینه‌ها و علل وقوع جرم، کاهش آسیب‌های اجتماعی و ارزیابی نتایج اجرای طرح‌ها و برنامه‌های ملی پیشگیری، سنجش و پیگیری عملکرد نهادهای مسئول در این زمینه

۵-۳- اتخاذ سیاست‌های مورد نیاز در جهت حمایت از بزه‌دیدگان و محکومان و خانواده آنان و اصلاح و جامعه‌پذیری محکومان و برخورداری آنان از زندگی شرافتمندانه.

تبصره- شورای عالی پیشگیری از وقوع جرم حداقل در هر فصل یک بار تشکیل جلسه خواهد داد.

ماده ۴- مصوبات شورای عالی پیشگیری از وقوع جرم صرفاً با توافق و امضای سران سه قوه در چهارچوب قوانین، لازم‌الاجراء می‌باشد.

تبصره ۱- پس از ارسال مصوبات شورای عالی برای رؤسای قوا، در صورتی که عدم تأیید و یا امضای مصوبه حداکثر طی دو ماه اعلام نشد، به منزله تأیید می‌باشد.

تبصره ۲- رئیس جمهور موظف است مصوبات شورای عالی را پس از طی مراحل قانونی، ابلاغ و برای اجراء در اختیار مسئولان بگذارد. مصوبات مربوط به نیروهای مسلح پس از اخذ موافقت فرماندهی کل قوا قابل اجراء خواهد بود.

تبصره ۳- مصوبات شورای عالی پیشگیری از وقوع جرم پس از توافق و امضای سران سه قوه حداکثر ظرف مدت پانزده روز به تمام دستگاه‌ها ابلاغ می‌شود.

ماده ۵- برای انجام وظایف زیر، دبیرخانه شورای عالی در قوه قضائیه تشکیل می‌شود:

۱-۵- پیگیری اجرای مصوبات ابلاغی شورا

۲-۵- انجام تحقیقات و پژوهش‌های مورد نیاز برای آسیب‌شناسی علل وقوع جرم و راه‌های پیشگیری از آن از طریق نهادهای تحقیقاتی در قوای سه‌گانه و مراکز پژوهشی دانشگاهی و در صورت نیاز انجام تحقیقات مذکور به صورت مستقل و تهیه و انتشار گزارش‌های آماری ادواری و سالیانه

۳-۵- شناسایی راه‌های جلب مشارکت مردمی و حمایت از سازمان‌های مردم‌نهاد و نهادهای غیردولتی در امر پیشگیری از وقوع جرم در چهارچوب قوانین و مقررات و مصوبات شورا

۴-۵- دریافت آمار و اطلاعات مرتبط با وظایف شورا از دستگاه‌ها و نهادهای ذی‌ربط جهت تجزیه و تحلیل آنها و ارائه گزارش به شورا

۵-۵- تهیه و تدوین پیش‌نویس سیاست‌های اجرایی و برنامه‌های ملی پیشگیری از وقوع جرم و اخذ گزارش و جمع‌بندی نتایج اجرای طرح‌ها و برنامه‌های ملی جهت ارائه به شورا

۶-۵- انجام امور دبیرخانه‌ای و سایر امور محوله از سوی شورا.

ماده ۶- هر یک از قوا موظفند با استفاده از ساز و کارها و ساختارهای خود نسبت به تحقیق و مطالعه درباره علل وقوع جرم و راه‌های پیشگیری از آن اقدام نمایند و نسخه‌ای از نتایج به دست آمده را برای شورای عالی پیشگیری از وقوع جرم ارسال کنند.

۱-۲۴-۱- چون اصل ماده (۲۸)^(۱) مصوب مجمع تشخیص مصلحت نظام می‌باشد، الحاق تبصره از این جهت که موجب توسعه آن مصوبه می‌شود، علاوه بر اینکه ایراد این شورا در خصوص مصوبه مذکور بر این مصوبه وارد است، مغایر اصل ۱۱۲ قانون اساسی نیز شناخته شد.

۲۵-۱. نظر شماره ۸۸/۳۰/۳۳۰۷۳ مورخ ۱۳۸۸/۳/۲۷ شورای نگهبان در خصوص لایحه اصلاح ماده (۳۳) اصلاحی قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع کشور مصوب ۱۳۸۶،^(۲) مصوب ۱۳۸۸/۳/۵ مجلس شورای اسلامی

۱-۲۵-۱- از آنجا که طرح اصلاح ماده (۳۳) اصلاحی قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع کشور، در تاریخ ۱۳۸۲/۲/۲۱ به تصویب مجلس محترم شورای اسلامی رسیده و در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۳/۱ شورای نگهبان مورد ایراد این شورا قرار گرفته و مراتب طی نامه شماره ۸۲/۳۰/۳۱۲۶ مورخ ۱۳۸۲/۳/۸ به مجلس شورای اسلامی اعلام گردیده است، و نهایتاً موضوع به مجمع محترم تشخیص مصلحت نظام ارجاع و پس از بحث و بررسی در جلسه مورخ ۱۳۸۶/۴/۹ با اصلاحات قابل توجهی به تصویب آن مجمع محترم رسیده است، از این جهت بندهای (الف)، (ب) و (ج) این مصوبه،^(۳) به لحاظ مغایرت‌هایی که با قانون مذکور دارد، مغایر اصل

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل هشتاد و پنجم، شماره ۱-۱۲۵-۱.

۲. گفتنی است این لایحه ابتدا با عنوان «لایحه تمدید مهلت اجراء تبصره (۲) ماده (۳۳) اصلاحی قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع کشور مصوب ۱۳۸۶» به مجلس تقدیم شده است، لیکن عنوان آن، هنگام بررسی در مجلس تغییر کرده است

۳. ماده واحده- ماده (۳۳) و تبصره‌های (۲) و (۵) آن به شرح زیر اصلاح شد:

الف- در ماده (۳۳)، عبارت «هیئت سه نفره» به عبارت «هیئت پنج نفره» اصلاح و عبارت «مدیر امور اراضی استان، رئیس دستگاه اجرایی صادرکننده موافقت اصولی و پروانه بهره‌برداری یا نماینده تام‌الاختیار وی (حسب مورد)» بعد از عبارت «مدیر کل منابع طبیعی» اضافه شد.

ب- تبصره (۲) ماده (۳۳) به شرح زیر اصلاح گردید:

تبصره ۲- کلیه واگذاری‌های صورت گرفته به اشخاص حقیقی و حقوقی غیردولتی بعد از سال ۱۳۶۵ که منجر به صدور سند قطعی گردیده است و وزراء وقت با استفاده از اختیارات خود مستقیماً و بدون طی گردش کار کمیسیون‌های واگذاری در استان‌ها دستور انتقال سند را داده‌اند و یا در صورتی که واگذاری بدون وجود طرح مصوب بوده و یا طرح مصوب بدون عذر موجه اجراء نشده یا اجراء طرح را به طور نیمه‌کاره رها نموده و یا نسبت به تبدیل و تغییر کاربری غیرمجاز و غیرمتجانس و غیرقانونی با طرح

مصوب اقدام نموده باشد و یا اراضی مازاد بر نیاز طرح واگذار شده باشد و دریافت‌کننده زمین به جز ایجاد دیوار و حصارکشی هیچ‌گونه عملیات عمرانی و احیایی و مستحدثه در آن ایجاد نکرده باشد و یا پس از اجراء طرح و انتقال سند مجری طرح، بهره‌برداری از آن را متوقف نموده باشد، به موجب درخواست و اقامه دعوی از سوی وزارت جهاد کشاورزی در شعبه یا شعب ویژه‌ای که توسط قوه قضائیه در مرکز به همین منظور تشکیل می‌گردد بدون اخذ هزینه دادرسی، رسیدگی و نسبت به فسخ واگذاری و تبدیل آن به اجاره، تمدید و تعیین مهلت برای اجراء طرح یا دریافت بهای روز اراضی و واریز به حساب درآمد عمومی و یا استرداد زمین با توافق طرفین تصمیم‌گیری و رأی صادر می‌نماید. شعب مذکور مرکب از سه نفر از قضات با ابلاغ رئیس قوه قضائیه می‌باشند. جلسات هر شعبه با حضور کلیه اعضاء رسمیت یافته و آراء صادره با رأی مثبت اکثریت حاضر در جلسه اعتبار دارد. رأی صادره قطعی و غیر قابل تجدیدنظرخواهی می‌باشد. مهلت اقامه دعوی موضوع این تبصره از سوی وزارت جهاد کشاورزی تا پایان خردادماه سال ۱۳۸۹ می‌باشد.

واگذاری‌های صورت‌گرفته به دولت اعم از واگذاری‌های مستقیم جهت مصارف وزارتخانه‌ها و سازمان‌های دولتی و غیرمستقیم جهت مصارف شهرک‌های صنعتی، شهرک‌های مسکونی و اراضی واگذارشده جهت تعاونی‌های مسکن یا بخش خصوصی و غیردولتی برای امور عام‌المنفعه تا سال ۱۳۷۳، با رعایت تبصره‌های (۵) ماده (۳۳)، قبل از عبارت «اراضی موضوع تبصره (۴) ماده (۳۱)»، عبارت «اراضی مندرج در ذیل ماده (۲) آیین‌نامه اجرایی لایحه قانونی واگذاری و احیاء اراضی در جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۵۹/۲/۳۱ شورای انقلاب و» اضافه شد.

با عنایت به اظهار نظر شماره ۸۸/۳/۳۳۰۷۳ مورخ ۱۳۸۸/۳/۲۷ شورای نگهبان نسبت به این مصوبه و با توجه به اصرار مجلس بر مصوبه خویش، این مصوبه به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع شد.

مصوبه مورخ ۱۳۹۰/۱۲/۱۳ مجمع تشخیص مصلحت نظام:

لایحه اصلاح ماده (۳۳) اصلاحی قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع کشور مصوب ۱۳۸۸/۶/۱ مجلس شورای اسلامی که مورد ایراد شورای محترم نگهبان قرار گرفته بود، در مجمع تشخیص مصلحت نظام به شرح ذیل اصلاح و تصویب شد:

ماده واحده- ماده (۳۳) و تبصره‌های (۲)، (۳) و (۴) آن به شرح زیر اصلاح و یک تبصره به آن الحاق گردید:

الف- در ماده (۳۳)، عبارت «هیئت سه نفره» به عبارت «هیئت پنج نفره» اصلاح و عبارت «مدیر امور اراضی استان، رئیس دستگاه اجرایی صادرکننده موافقت اصولی و پروانه بهره‌برداری یا نماینده تام‌الاختیار وی (حسب مورد)» بعد از عبارت «مدیر کل منابع طبیعی» اضافه شد.

ب- در تبصره (۲) ماده (۳۳)، بعد از عبارت «با توافق طرفین تصمیم‌گیری و رأی صادر می‌نماید» عبارت «شعب مذکور مرکب از سه نفر از قضات با ابلاغ رئیس قوه قضائیه می‌باشند. جلسات هر شعبه با حضور کلیه اعضاء رسمیت یافته و آراء صادره با رأی مثبت اکثریت حاضر در جلسه اعتبار دارد» اضافه شد. ضمناً عبارت «تا یک سال از لازم‌الاجراء شدن این قانون» جایگزین عبارت «تا پایان شهریورماه سال ۱۳۸۷» شد.

۱۱۲ قانون اساسی شناخته شد.

۱-۲۶-۱. نظر (غیر رسمی) شماره ۸۸/۳۰/۳۷۷۲۲ مورخ ۱۳۸۸/۱۲/۲۴ و نظر شماره ۸۸/۳۰/۳۷۷۳۲ مورخ ۱۳۸۸/۱۲/۲۴ شورای نگهبان در خصوص لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور، مصوب ۱۳۸۸/۱۲/۲۴ مجلس شورای اسلامی ۱-۲۶-۱- اطلاق جزء (الف) بند (۷)^(۱) راجع به دستگاه‌هایی مانند شورای

→

ج- تبصره (۴) سابق به تبصره (۳) تغییر یافت و با اصلاحاتی به شرح زیر تصویب شد:
تبصره ۳- در صورتی که مجری طرح وجهی بابت خرید اراضی به حساب دولت واریز و یا هزینه‌هایی در راستای اجرای طرح نموده باشد به هنگام تقویم، بهای روز با اخذ نظر کارشناسی محاسبه خواهد شد.

د- تبصره (۳) سابق به تبصره (۴) تغییر یافت و با تغییراتی به شرح زیر تصویب شد:
تبصره ۴- وزارت جهاد کشاورزی مکلف است هزینه‌های مجری (موضوع تبصره (۳)) را تأمین و به مجری پرداخت و یا در صندوق ثبت تودیع نموده و سپس رأی قاضی و تصمیم نهایی هیئت مبنی بر فسخ، واگذاری و یا استرداد زمین را به ادارات ثبت محل و یا دفتر اسناد رسمی تنظیم‌کننده سند ابلاغ نماید و دستگاه‌های مذکور موظفند ظرف حداکثر یک ماه پس از اعلام مراتب نسبت به اصلاح اسناد صادره و در صورت انتقال زمین نسبت به صدور دفترچه مالکیت به نام دولت به نمایندگی سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور اقدام نماید.

ه- تبصره (۶) سابق به تبصره (۷) تغییر یافت.

و- تبصره ذیل به عنوان تبصره (۶) به قانون الحاق گردید:

تبصره ۶- پرونده‌های مشمول تبصره‌های (۲) و (۵) این قانون که در شعبه یا شعب قضایی مربوطه تا تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون، اقامه دعوا گردیده و منجر به صدور حکم شده، حکم صادره قطعی و قابل رسیدگی مجدد نمی‌باشد.

۱.۷-

الف- در راستای اجراء قانون مدیریت خدمات کشوری و لغو کلیه مجوزها و مقررات پرداختی خارج از فصل دهم قانون مدیریت خدمات کشوری به استثناء پاداش موضوع ماده (۲۰) قانون مذکور و ماده (۴۱) قانون استخدام کشوری و پرداخت‌های قانونی در زمان فوت، از کارافتادگی، بازنشسته شدن یا ازدواج، افزایش امتیازات موضوع فصل دهم تا پنجاه درصد (۵۰٪) و کمک‌های رفاهی مستقیم و غیرمستقیم با پیشنهاد مشترک معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور و معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور و تصویب هیئت وزیران، دولت مجاز است ضرایب ریالی موضوع ماده (۶۴) و تبصره آن و ماده (۱۲۵) قانون مدیریت خدمات کشوری در خصوص شاغلین و بازنشستگان و موظفین و مستمری‌گیران تا سقف اعتبار مصوب در هر مورد را تعیین و اجراء نماید. در هر صورت امتیازات ایثارگران و فرزندان شهدا به نحوی تطبیق می‌یابد که دریافتی آنان از بابت تطبیق کاهش نیابد. افزایش حقوق گروه‌های مختلف حقوق‌بگیر از قبیل هیئت علمی، کارکنان کشوری و کارکنان لشگری، قضات و غیره به طور جداگانه توسط دولت (در سقف اعتبارات مصوب) انجام می‌پذیرد.

افزایش حقوق اعضای هیئت علمی حداقل برابر با درصد افزایش حقوق سایر کارکنان دولت خواهد بود.

←

مجمع تشخیص مصلحت نظام و... که دارای مقررات خاصی در قانون اساسی هستند، با اصول مربوط به آنها در قانون اساسی مغایر می‌باشد.

۲۷-۱. نظر شماره ۸۸/۳۰/۳۷۷۵۸ مورخ ۱۳۸۸/۱۲/۲۶ شورای نگهبان در خصوص طرح تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۸/۱۲/۱۰ مجلس شورای اسلامی

۱-۲۷-۱- عموم ماده (۲)،^(۱) از این جهت که شامل دستگاه‌هایی می‌شود که مجلس بر امور آنها نظارت ندارد؛ نظیر مجلس خبرگان، شورای عالی انقلاب فرهنگی، مجمع تشخیص مصلحت نظام، شورای نگهبان، هیئت‌های عمومی دیوان عالی کشور، دیوان عدالت اداری و نیز سایر دستگاه‌هایی که مطابق قانون اساسی و قوانین دیگر حق وضع مقررات دارند، مغایر اصول ۵۷، ۱۰۸، ۱۰۹، ۱۱۰، ۱۱۲ و ۱۳۸ قانون اساسی شناخته شد.

۱-۲۷-۲- در جزء (۱-۶) ماده (۳)،^(۲) «اعلام مغایرت قوانین و مقررات با سیاست‌های کلی نظام ... به مجمع تشخیص مصلحت نظام»، مغایر اصول ۱۱۰ و ۱۱۲ قانون اساسی شناخته شد.

۲۸-۱. نظر شماره ۸۹/۳۰/۳۸۶۸۰ مورخ ۱۳۸۹/۳/۲۳ شورای نگهبان در خصوص طرح افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی^(۳) مصوب ۱۳۸۹/۲/۲۲ مجلس شورای اسلامی

→

در سال ۱۳۸۹ حقوق و مزایای کارکنان قراردادی سالانه وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (در سقف شاغلین در آخر بهمن ۱۳۸۸) مشابه سایر کارکنان پیمانی و رسمی منحصراً از طریق بند (و) توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی پرداخت می‌گردد.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۸۸/۱۲/۲۴ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

در انتهای پاراگراف اول جزء (الف) بند (۷)، عبارت «شورای نگهبان و مجمع تشخیص مصلحت نظام و سایر دستگاه‌هایی که دارای مقررات خاص در قانون اساسی هستند تابع مقررات خاص خود می‌باشند» اضافه شد.

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل پنجاه و هفتم، شماره ۱-۸۷-۱.

۲. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل یکصد و دهم، شماره ۱-۴۳-۲.

۳. گفتنی است این طرح ابتدا با عنوان «طرح افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی» به مجلس تقدیم شده است، لیکن عنوان آن، هنگام بررسی در مجلس تغییر کرده است.

۱-۲۸-۱- تبصره (۵) ماده (۸)،^(۱) از این جهت که موجب توسعه مصوبه مجمع تشخیص مصلحت می‌شود، مغایر اصل ۱۱۲ قانون اساسی شناخته شد.

۲۹-۱. نظر شماره ۸۹/۳۰/۴۰۹۶۸ مورخ ۱۳۸۹/۱۰/۶ شورای نگهبان در خصوص لایحه برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۴-۱۳۹۰)،^(۲) مصوب ۱۳۸۹/۹/۱۷ و ۱۳۸۹/۱۰/۱۵ مجلس شورای اسلامی
 ۱-۲۹-۱- ماده (۱۹۸)،^(۳) اطلاق این ماده علاوه بر اشکال کلی وارده «تأیید

۱. ماده ۸ - به منظور حفاظت از منابع ملی‌شده و اراضی دولتی واقع در حریم شهرها، شهرک‌ها و شهرهای جدید (از مبدأ شروع حریم) و جلوگیری از تجاوز به این عرصه‌ها و توسعه فضای سبز اعم از زراعت چوب، جنگل‌کاری، آب‌نیزداری، پارک‌های جنگلی، درختکاری مثمر و غیرمثمر و همچنین بهره‌برداری‌های همگن دیگر نظیر فعالیت‌های طبیعت‌گردی، توسعه کشت گیاهان دارویی و صنعتی و پروژه‌های شیلانی، دولت مکلف است با حفظ مالکیت دولت، حق بهره‌برداری و یا حق انتفاع از عرصه‌های مستعد مذکور را در قالب طرح‌های مصوب در اختیار متقاضیان واجد شرایط قرار دهد.
 تبصره ۱- ...

تبصره ۵- لایحه قانونی اصلاح لایحه قانونی واگذاری و احیاء اراضی در حکومت جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۵۹/۱/۲۶ و آیین‌نامه اجرایی آن مصوب ۱۳۵۹/۲/۳۱ و مواد (۳) و (۳۱) قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع کشور مصوب سال ۱۳۴۶ و اصلاحات بعدی آن و ماده (۷۵) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین مصوب ۱۳۸۳/۲/۲۸ از حکم این ماده مستثنی بوده و همچنین قانون اصلاح ماده (۳۳) اصلاحی قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع کشور مصوب ۱۳۸۶/۴/۹ مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص اراضی و طرح‌های موضوع این ماده نیز مجری و نافذ می‌باشد. همچنین (در صورت ضرورت)، طرح‌های موضوع ماده (۳) قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع کشور مصوب سال ۱۳۴۶ و اصلاحات بعدی آن که تا قبل از تصویب این قانون واگذار شده و به مرحله بهره‌برداری رسیده و مشمول مصادیق مذکور در این ماده می‌باشد، قابل انطباق با مفاد این ماده خواهد بود.
 تبصره ۶- ...

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۸۹/۴/۲۳ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

در تبصره (۵) ماده (۸)، بعد از عبارت «مستثنی بوده» عبارت «و همچنین قانون اصلاح ماده (۳۳) اصلاحی قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع کشور مصوب ۱۳۸۶/۴/۹ مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص اراضی و طرح‌های موضوع این ماده نیز مجری و نافذ می‌باشد» حذف گردید.

۲. گفتنی است این لایحه ابتدا با عنوان «لایحه برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۳-۱۳۸۹)» به مجلس تقدیم شده است، لیکن عنوان آن، هنگام بررسی در مجلس تغییر کرده است.

۳. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل پنجاه و هفتم، شماره ۱-۸۹-۹.

«معاونت»، در مورد سایر قوا و دستگاه‌های مستقل و دستگاه‌های تحت نظر آنها و همچنین در مواردی که مربوط به وظایف خاص دستگاه‌ها می‌شود، مغایر اصول متعدد از جمله اصل ۵۷، ۹۱، ۱۰۷، ۱۱۲، ۱۵۶ و ۱۵۷ قانون اساسی است.

۳۰-۱. نظر شماره ۹۰/۳۰/۴۳۲۱۳ مورخ ۱۳۹۰/۵/۲۵ شورای نگهبان در خصوص لایحه تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری^(۱) مصوب ۱۳۹۰/۵/۲ مجلس شورای اسلامی

۱-۳۰-۱- علاوه بر ایرادات موجود در ماده (۱۲) و تبصره‌های آن^(۲) ... نظر به

۱. گفتنی است این لایحه ابتدا طبق اصل ۸۵ قانون اساسی به تصویب کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس شورای اسلامی رسید و مجلس با اجرای آزمایشی آن به مدت سه سال موافقت کرد، لیکن این مصوبه از طرف شورای نگهبان با ایراد اصل ۸۵ قانون اساسی مواجه گردید که بر همین اساس، این لایحه با طرح در صحن علنی مجلس به تصویب نمایندگان مجلس رسید.

۲. ماده ۱۲- حدود صلاحیت و وظایف هیئت عمومی دیوان به شرح زیر است:

۱- رسیدگی به شکایات، تظلمات و اعتراضات اشخاص حقیقی یا حقوقی از آیین‌نامه‌ها و سایر نظامات و مقررات دولتی و شهرداری‌ها از حیث مخالفت مدلول آنها با شرع یا قانون، اعم از اساسی و عادی و احقاق حقوق اشخاص در مواردی که تصمیمات یا اقدامات یا مقررات مذکور به علت مغایرت با شرع یا قانون، اعم از اساسی و عادی و یا عدم صلاحیت مرجع مربوط یا تجاوز یا سوء استفاده از اختیارات یا تخلف در اجرای قوانین و مقررات یا خودداری از انجام وظیفی که موجب تضییع حقوق اشخاص می‌شود.

۲- صدور رأی وحدت رویه در موارد مشابه که آراء متعارض از شعب دیوان صادر شده باشد.

۳- صدور رأی ایجاد رویه که در موضوع واحد، آراء مشابه متعدد از شعب دیوان صادر شده باشد.

تبصره ۱- رسیدگی به تصمیمات قضایی قوه قضائیه و مصوبات و تصمیمات شورای نگهبان، مجمع تشخیص مصلحت نظام، مجلس خبرگان، شورای عالی امنیت ملی از شمول این ماده خارج است.

تبصره ۲- مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی در مواردی که خارج از حدود اختیارات و وظایف این شورا باشد قابل شکایت و رسیدگی در هیئت عمومی دیوان است.

تبصره ۳- مصوبات اداری قوه قضائیه و کلیه مصوبات سازمان‌های وابسته به آن، قابل شکایت و رسیدگی در هیئت عمومی دیوان است.

مصوبه اصلاحی مورخ ۱۳۹۰/۸/۸ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

عبارت «اعم از اساسی و عادی» در بند (۱) ماده (۱۲) و تبصره‌های (۲) و (۳) آن حذف می‌شود.

نظر شماره ۹۰/۳۰/۴۴۴۷۷ مورخ ۱۳۹۰/۸/۱۹ شورای نگهبان در خصوص لایحه تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب ۱۳۹۰/۸/۸ مجلس شورای اسلامی:

در مورد ایراد بند (۷) قبلی این شورا [= ایراد مذکور در بند ۱-۳۰-۱]، نظر به اینکه اصلاحی در خصوص موارد مذکوره به عمل نیامده، اشکال سابق کماکان به قوت خود باقی است.

اینکه صلاحیت و حدود و اختیارات دیوان به موجب مصوبه مورخ ۱۳۸۵/۹/۲۵ مجمع محترم تشخیص مصلحت نظام به عنوان ماده (۱۳) و بند (۱) ماده (۲۰) به تصویب مرجع مرقوم رسیده است، کاهش یا افزایش صلاحیت دیوان بر موارد مذکور، مغایر اصل ۱۱۲ قانون اساسی می‌باشد.

۳۱-۱. نظر شماره ۴۸۶۶۶/۳۰/۹۱ مورخ ۱۳۹۱/۸/۲۴ شورای نگهبان در خصوص طرح اصلاح ماده (۸۴) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۱/۸/۲۱ مجلس شورای اسلامی

۱-۳۱-۱- نظر به اینکه بند (۱) مصوبه،^(۱) موضوع حذف اجزاء (۴) و (۵) بند (ج)

→

مصوبه اصلاحی مورخ ۱۳۹۰/۹/۲۲ مجلس به منظور رفع ایراد شورا: مجلس بر مصوبه قبلی خود در ماده (۱۲) اصرار نمود.

نظر شماره ۹۰/۳۰/۴۴۹۶۵ مورخ ۱۳۹۰/۱۰/۷ شورای نگهبان در خصوص لایحه تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب ۱۳۹۰/۹/۱۱ مجلس شورای اسلامی: ایرادات ... قبلی این شورا، کماکان به قوت خود باقی است.

با عنایت به اظهار نظر شماره ۹۰/۳۰/۴۴۹۶۵ مورخ ۱۳۹۰/۱۰/۷ شورای نگهبان مبنی بر برطرف نشدن ایراد شورای نگهبان نسبت به این مصوبه و با توجه به اصرار مجلس بر مصوبه خویش، این مصوبه به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع شد.

مصوبه مورخ ۱۳۹۲/۳/۲۵ و ۱۳۹۲/۴/۸ مجمع تشخیص مصلحت نظام: ماده (۱۲) و تبصره آن با اصلاحاتی به شرح ذیل به تصویب رسید:

ماده ۱۲- حدود صلاحیت و وظایف هیئت عمومی دیوان به شرح زیر است:

۱- رسیدگی به شکایات، تظلمات و اعتراضات اشخاص حقیقی یا حقوقی از آیین‌نامه‌ها و سایر نظامات و مقررات دولتی و شهرداری‌ها و مؤسسات عمومی غیردولتی در مواردی که مقررات مذکور به علت مغایرت با شرع یا قانون و یا عدم صلاحیت مرجع مربوط یا تجاوز یا سوء استفاده از اختیارات یا تخلف در اجرای قوانین و مقررات یا خودداری از انجام وظایفی که موجب تضییع حقوق اشخاص می‌شود.

۲- صدور رأی وحدت رویه در موارد مشابه که آراء متعارض از شعب دیوان صادر شده باشد.

۳- صدور رأی ایجاد رویه که در موضوع واحد، آراء مشابه متعدد از شعب دیوان صادر شده باشد. تبصره- رسیدگی به تصمیمات قضایی قوه قضائیه و صرفاً آیین‌نامه‌ها و بخشنامه‌ها و تصمیمات رئیس قوه قضائیه، و مصوبات و تصمیمات شورای نگهبان، مجمع تشخیص مصلحت نظام، مجلس خبرگان و شورای عالی امنیت ملی از شمول این ماده خارج است.

۱. ماده واحده- ماده (۸۴) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۱۵^{*} به شرح زیر اصلاح می‌شود:

←

ماده (۸۴) قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران در خصوص ترکیب اعضاء مذکور، مصوب مجمع محترم تشخیص مصلحت نظام است و هرگونه تغییر در این مورد باید توسط آن مجمع محترم به عمل آید، فلذا این بند، خلاف اصل ۱۱۲ قانون اساسی می باشد.

۳۲-۱. نظر شماره ۴۹۳۱۸/۳۰/۹۱ مورخ ۱۳۹۱/۱۱/۱۱ شورای نگهبان در خصوص طرح ممنوعیت اشتغال به بیش از یک شغل^(۱) مصوب ۱۳۹۱/۱۰/۲۶ مجلس شورای اسلامی

۱-۳۲-۱- همان گونه که در نظریه قبلی این شورا در خصوص طرح الحاق یک تبصره به قانون ممنوعیت تصدی بیش از یک شغل، به شماره ۸۷/۳۰/۲۵۶۷۳ مورخ

→

۱- اجزای (۴) و (۵) بند (ج) حذف می گردد.

[* ماده ۸۴- صندوق توسعه ملی که در این ماده صندوق نامیده می شود با هدف تبدیل بخشی از عواید ناشی از فروش نفت و گاز و میعانات گازی و فرآورده های نفتی به ثروت های ماندگار، مولد و سرمایه های زاینده اقتصادی و نیز حفظ سهم نسل های آینده از منابع نفت و گاز و فرآورده های نفتی تشکیل می شود. صندوق در تهران مستقر است و در تهران و سایر نقاط کشور شعبه ای نخواهد داشت. اموال و دارایی های این صندوق متعلق به دولت جمهوری اسلامی ایران می باشد. این ماده در حکم اساسنامه صندوق است.

الف- ...

ج- هیئت امناء

ترکیب اعضای هیئت امناء به شرح زیر است:

۱- ...

۴- وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی

۵- وزیر نفت

۶- ...]

با عنایت به اظهار نظر شماره ۴۸۶۶۶/۳۰/۹۱ مورخ ۱۳۹۱/۸/۲۴ شورای نگهبان نسبت به این مصوبه و با توجه به اصرار مجلس بر مصوبه خویش، این مصوبه به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع شد.

مصوبه مورخ ۱۳۹۲/۱۲/۱۷ مجمع تشخیص مصلحت نظام:

«در مورد ترکیب اعضای هیئت امناء صندوق توسعه ملی، مجمع تشخیص مصلحت نظام ضمن تأکید بر مصوبه قبلی خود، با حذف اجزاء (۴) و (۵) بند (ج) مخالفت نمود.»

۱. گفتنی است این طرح ابتدا با عنوان «طرح ممنوعیت کارمندان و مدیران دستگاه های اجرایی از عضویت در هیئت های مدیره و مدیریت عامل» به مجلس تقدیم شده است، لیکن عنوان آن، هنگام بررسی در مجلس تغییر کرده است.

۱۳۸۷/۲/۷ آمده است ماده (۱۵)،^(۱) مغایر اصول ۹۱ و ۱۴۱ قانون اساسی و همچنین قسمت اخیر آن در خصوص اعضای کنونی، مغایر اصل ۹۱ قانون اساسی می‌باشد. به علاوه با توجه به اینکه در این خصوص مجمع محترم تشخیص مصلحت نظام دارای مصوبه است و قانون‌گذاری نسبت به مصوبات مجمع تشخیص مصلحت نظام با توجه به خصوصیات آن، مغایر اصل ۱۱۲ قانون اساسی نیز می‌باشد.

۱-۳۲-۲- در ماده (۱۷)،^(۲) نسخ مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام، با توجه به خصوصیات آن و با عنایت به نظریه تفسیری ۵۳۱۸ مورخ ۱۳۷۲/۷/۲۴ این شورا،^(۳) مغایر اصل ۱۱۲ قانون اساسی شناخته شد.

۳۳-۱. نظر شماره ۹۲/۳۰/۵۰۹۰۶ مورخ ۱۳۹۲/۳/۱۳ شورای نگهبان در خصوص

لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور، مصوب ۱۳۹۲/۳/۷ مجلس شورای اسلامی

۱-۳۳-۱- در بند (۱۵)،^(۴) با توجه به اینکه بند (۳) ماده (۳۹) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی به تصویب مجمع تشخیص مصلحت نظام رسیده است، اصلاح آن به این صورت، مغایر اصل ۱۱۲ قانون اساسی و

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل نود و یکم، شماره ۱-۱۰-۱.

۲. ماده ۱۷- قانون ممنوعیت تصدی بیش از یک شغل مصوب ۱۳۷۳/۱۰/۱۱ و اصلاحات بعدی آن از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون لغو می‌گردد.

(در خصوص ایراد شورای نگهبان، اصلاحی از سوی مجلس انجام نشده و لذا این طرح، به سرانجام قانونی نرسیده است.)

۳. برای آگاهی تفصیلی نسبت به این نظریه تفسیری و مستندات قانونی آن، رجوع کنید به شماره ۳-۱، ذیل همین اصل (= اصل یکصد و دوازدهم).

۴. ۱۵- عبارت «معاون برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور» جایگزین بند (۳) ماده (۳۹) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی* می‌شود.

[* ماده ۳۹- به منظور هماهنگی در اجراء مواد این قانون، هیئت واگذاری به ریاست وزیر امور اقتصادی و دارایی متشکل از اعضاء زیر تشکیل می‌گردد:

۱- ...

۳- رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور بدون حق رأی]

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۹۲/۳/۱۹ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

بند (۱۵) حذف می‌شود.

نظریه تفسیری شماره ۵۳۱۸ مورخ ۱۳۷۲/۷/۲۴ شورای نگهبان^(۱) می باشد.

۱-۳۴. نظر شماره ۵۱۶۹۴/۳۰/۹۲ مورخ ۱۳۹۲/۶/۱۶ شورای نگهبان در خصوص طرح تعیین تکلیف تأمین اجتماعی اشخاصی که ده سال و کمتر حق بیمه پرداخت کرده اند مصوب ۱۳۹۲/۶/۱۳ مجلس شورای اسلامی
 ۱-۳۴-۱- در خصوص تبصره (۲) ماده واحده،^(۲) نظر به اینکه تبصره (۳) بند (۳)

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به این نظریه تفسیری و مستندات قانونی آن، رجوع کنید به شماره ۱-۳، ذیل همین اصل (= اصل یکصد و دوازدهم).

۲. ماده واحده- سازمان تأمین اجتماعی مکلف است به افرادی که حداقل ده سال حق بیمه پرداخت نموده اند و به سن شصت سال برای مردان و پنجاه و پنج سال برای زنان رسیده اند یا به هر دلیلی به تشخیص کمیسیون های موضوع ماده (۹۱) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴/۴/۳ و اصلاحات بعدی آن در سنین کمتر از موارد فوق از کارافتاده شده اند ولی از حق مستمری برخوردار نمی شوند، متناسب با سنوات پرداخت حق بیمه، حقوق بازنشستگی پرداخت نماید. افرادی که کمتر از ده سال حق بیمه پرداخت کرده اند، می توانند با پرداخت مابه التفاوت حق بیمه اعم از حق کارگر و کارفرما تا ده سال به نرخ سال جاری، از امتیاز بازنشستگی این حکم برخوردار شوند.
 تبصره ۱- ...

تبصره ۲- بند (۳) ماده (۸۰) قانون تأمین اجتماعی* مصوب ۱۳۵۴/۴/۳ لغو می گردد.
 [ماده ۸۰- بازماندگان واجد شرایط بیمه شده متوفی در یکی از حالات زیر، مستمری بازماندگان دریافت خواهند داشت:

۱- در صورت فوت بیمه شده بازنشسته
 ۲- در صورت فوت بیمه شده از کارافتاده کلی مستمری بگیر
 ۳- در صورت فوت بیمه شده ای که در ده سال آخر حیات خود، حداقل حق بیمه یک سال کار، مشروط بر اینکه ظرف آخرین سال حیات حق بیمه ۹۰ روز کار را پرداخت کرده باشد.
 تبصره ۱- ...

تبصره ۳- (اصلاحی ۱۳۸۶/۱۱/۲۰ مجمع تشخیص مصلحت نظام)

۱- در صورت فوت بیمه شده ای که بین ده تا بیست سال سابقه پرداخت حق بیمه داشته باشد به بازماندگان وی به نسبت سنوات پرداخت حق بیمه بدون الزام به رعایت ماده (۱۱۱) قانون تأمین اجتماعی و به نسبت سهام مقرر در ماده (۸۳) همان قانون مستمری پرداخت می گردد.
 ۲- بیمه شده ای که از تاریخ تصویب این قانون به بعد فوت می شود چنانچه سابقه پرداخت حق بیمه او از یک سال تا ده سال باشد به بازماندگان وی در ازاء هر سال سابقه پرداخت حق بیمه، غرامت مقطوعی معادل یک ماه حداقل دستمزد کارگر عادی در زمان فوت به طور یک جا و به نسبت سهام مقرر در ماده (۸۳) قانون تأمین اجتماعی پرداخت می شود.]

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۹۲/۷/۱۷ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

- در سطر دوم ماده واحده، عبارت «سابقه پرداخت حق بیمه را دارند» جایگزین عبارت «حق بیمه

ماده (۸۰) قانون تأمین اجتماعی در تاریخ ۱۳۸۶/۱۱/۲۰ به تصویب مجمع محترم تشخیص مصلحت نظام رسیده، لغو آن با توجه به نظر تفسیری این شورا،^(۱) خلاف اصل ۱۱۲ قانون اساسی شناخته شد.

۳۵-۱. نظر شماره ۹۲/۳۰/۵۲۰۹۲ مورخ ۱۳۹۲/۸/۵ و نظر شماره ۹۲/۳۰/۵۲۴۶۷ مورخ ۱۳۹۲/۹/۱۳ شورای نگهبان در خصوص طرح عضویت و لغو عضویت نمایندگان مجلس شورای اسلامی در برخی از شوراهای عالی، شوراهای، مجامع و سایر هیئت‌ها^(۲) مصوب ۱۳۹۲/۷/۱۷ و ۱۳۹۲/۹/۳ مجلس شورای اسلامی

۱-۳۵-۱ جزء (۲) بند (ب) ماده یک^(۳) در مقام اصلاح مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام بوده و با توجه به نظر تفسیری این شورا،^(۴) مغایر اصل ۱۱۲ قانون

→

پرداخت نموده‌اند» می‌شود.

- تبصره (۲) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

تبصره ۲- سازمان ثبت اسناد و املاک کشور موظف است علاوه بر حق‌الثبت فعلی یک در ده هزار به قیمت منطقه‌ای بابت حق‌الثبت اموال غیر منقول دریافت و به ردیف خاصی در خزانه‌داری کل واريز نماید. دولت مکلف است اعتبار مورد نیاز برای اجرای این قانون را از محل درآمدهای موضوع این تبصره پیش‌بینی نماید.

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به این نظریه تفسیری (= نظریه تفسیری شماره ۵۳۱۸ مورخ ۱۳۷۲/۷/۲۴ و مستندات قانونی آن، رجوع کنید به شماره ۳-۱، ذیل همین اصل (= اصل یکصد و دوازدهم).

۲. گفتنی است این طرح ابتدا با عنوان «طرح اصلاح قوانین نحوه معرفی، انتخاب و فعالیت ناظرین و ساماندهی امور نظارتی مجلس شورای اسلامی» به مجلس تقدیم شده است، لیکن عنوان آن، هنگام بررسی در مجلس تغییر کرده است.

۳. ماده ۱- از تاریخ تصویب این قانون علاوه بر سایر شوراهای عالی، شوراهای، مجامع و هیئت‌هایی که برابر قانون مربوط نمایندگانی از مجلس شورای اسلامی در آنها عضویت دارند، در هر یک از شوراهای زیر به تعداد تعیین‌شده نماینده مجلس با معرفی کمیسیون تخصصی ذی‌ربط و انتخاب مجلس شورای اسلامی به عنوان ناظر عضویت می‌یابد:

الف- ...

ب- شوراهای دارای دو نماینده ناظر:

۱- ...

۲- شورای عالی کار موضوع ماده (۱۶۷) قانون کار مصوب ۱۳۶۹/۸/۲۹ مجمع تشخیص مصلحت نظام

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۹۲/۹/۳ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

- بند (۲) [بند (ب)] حذف شد.

۴. برای آگاهی تفصیلی نسبت به این نظریه تفسیری (= نظریه تفسیری شماره ۵۳۱۸ مورخ ۱۳۷۲/۷/۲۴) و

←

اساسی شناخته شد.

۱-۳۵-۲ در ماده (۷)،^(۱) علی‌رغم اصلاح به عمل آمده، اشکال سابق این شورا^(۲) کماکان به قوت خود باقی است. به علاوه با توجه به اینکه این ماده به معنای دائمی نمودن ماده (۲۲۱) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران است که توسط مجمع تشخیص مصلحت نظام به تصویب رسیده است، این ماده از این حیث، خلاف مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام بوده و با عنایت به نظریه تفسیری شورای نگهبان، مغایر اصل ۱۱۲ قانون اساسی شناخته شد.

۱-۳۶-۳. نظر شماره ۹۲/۳۰/۵۳۱۰۴ مورخ ۱۳۹۲/۱۱/۲۴ و نظر شماره ۹۲/۳۰/۵۳۱۷۲ مورخ ۱۳۹۲/۱۱/۲۸ شورای نگهبان در خصوص لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور، مصوب ۱۳۹۲/۱۱/۲۰ مجلس شورای اسلامی
 ۱-۳۶-۱ در بند الحاقی (۵) به تبصره (۵)،^(۳) نظر به اینکه بند مذکور در قانون

→

مستندات قانونی آن، رجوع کنید به شماره ۱-۳، ذیل همین اصل (= اصل یکصد و دوازدهم).

۱. در ماده (۷) به جای متن قبلی، ماده (۲۲۱) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه به شرح زیر جایگزین گردید:
 ماده ۷- به منظور ایجاد هماهنگی برای کارآمد نمودن نظام نظارت و ارتقای بهره‌وری و برای تقویت مدیریت کشور، شورای دستگاه‌های نظارتی متشکل از دو نفر از مسئولان نظارتی هر قوه با انتخاب رئیس قوه با حفظ استقلال هر یک از آنها در حدود مقرر در قانون اساسی تشکیل می‌شود. دستورالعمل اجرایی این ماده و نحوه تشکیل جلسات شورا، نحوه تصمیم‌گیری و نحوه پیگیری تصمیمات، ظرف شش ماه به پیشنهاد اعضای شورا و با توافق سران قوا تعیین می‌گردد.

با عنایت به نظر شماره ۹۲/۳۰/۵۲۶۷ مورخ ۱۳۹۲/۹/۱۳ شورای نگهبان نسبت به این مصوبه و با توجه به اصرار مجلس بر مصوبه خویش، این مصوبه به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع شد.

مصوبه مورخ ۱۳۹۳/۶/۱۵ مجمع تشخیص مصلحت نظام:

«نظر شورای نگهبان عیناً مورد تأیید قرار گرفت.»

۲. برای آگاهی تفصیلی نسبت به این اشکال شورای نگهبان، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل پنجاه و چهارم، شماره ۱-۵-۱.

۳. تبصره ۵- ...

بند الحاقی ۵- شرکت‌ها و سرمایه‌گذاران خارجی که در چهارچوب قانون تشویق و حمایت از سرمایه‌گذاری خارجی مصوب ۱۳۸۱/۳/۴ مجمع تشخیص مصلحت نظام ثبت شده و مجوز فعالیت گرفته‌اند، مشروط به اینکه حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) از کل سرمایه‌گذاری طرح توسط شریک خارجی تأمین شده باشد، از شمول جزء (۵) بند (ط) ماده (۸۴) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران* مستثنی هستند.

←

برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب مجمع تشخیص مصلحت نظام است، با توجه به نظر تفسیری شماره ۵۳۱۸ مورخ ۱۳۷۲/۷/۲۴ این شورا،^(۱) مستثنی نمودن شرکت‌ها و سرمایه‌گذاران خارجی در این بند از مصوبه مزبور، مغایر اصل ۱۱۲ قانون اساسی شناخته شد.

۱-۳۶-۲- نظر به اینکه بر اساس تبصره (۳) بند (ط) ماده (۸۴) قانون برنامه پنجم توسعه^(۲) مصوب مجمع تشخیص مصلحت نظام، اعطای کلیه تسهیلات صندوق توسعه ملی باید صرفاً از طریق عاملیت بانک‌های دولتی و غیردولتی صورت بگیرد، لذا

→

[* ماده ۸۴- صندوق توسعه ملی که در این ماده صندوق نامیده می‌شود با هدف تبدیل بخشی از عواید ناشی از فروش نفت و گاز و میعانات گازی و فرآورده‌های نفتی به ثروت‌های ماندگار، مولد و سرمایه‌های زاینده اقتصادی و نیز حفظ سهم نسل‌های آینده از منابع نفت و گاز و فرآورده‌های نفتی تشکیل می‌شود. صندوق در تهران مستقر است و در تهران و سایر نقاط کشور شعبه‌ای نخواهد داشت. اموال و دارایی‌های این صندوق متعلق به دولت جمهوری اسلامی ایران می‌باشد. این ماده در حکم اساسنامه صندوق است.

الف- ...

ط- مصارف صندوق:

۱- ...

۵- اعطای تسهیلات به سرمایه‌گذاران خارجی با در نظر گرفتن شرایط رقابتی و بازدهی مناسب اقتصادی به منظور جلب و حمایت از سرمایه‌گذاری در ایران با رعایت اصل هشتماد (۸۰) قانون اساسی می‌باشد.]

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۹۲/۱۱/۲۸ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

بند الحاقی (۵) تبصره (۵) حذف شد.

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به این نظریه تفسیری و مستندات قانونی آن، رجوع کنید به شماره ۳-۱، ذیل همین اصل (= اصل یکصد و دوازدهم).

۲. ماده ۸۴- صندوق توسعه ملی که در این ماده صندوق نامیده می‌شود با هدف تبدیل بخشی از عواید ناشی از فروش نفت و گاز و میعانات گازی و فرآورده‌های نفتی به ثروت‌های ماندگار، مولد و سرمایه‌های زاینده اقتصادی و نیز حفظ سهم نسل‌های آینده از منابع نفت و گاز و فرآورده‌های نفتی تشکیل می‌شود. صندوق در تهران مستقر است و در تهران و سایر نقاط کشور شعبه‌ای نخواهد داشت. اموال و دارایی‌های این صندوق متعلق به دولت جمهوری اسلامی ایران می‌باشد. این ماده در حکم اساسنامه صندوق است.

الف- ...

ط- مصارف صندوق:

...

تبصره ۳- اعطای کلیه تسهیلات صندوق صرفاً از طریق عاملیت بانک‌های دولتی و غیردولتی خواهد بود.

اعطای عاملیت به صندوق حمایت از توسعه سرمایه‌گذاری کشاورزی عشایر در بند الحاقی (۸) به تبصره (۵)^(۱) با توجه به نظریه تفسیری شماره ۵۳۱۸ مورخ ۱۳۷۲/۷/۲۴ این شورا،^(۲) مغایر اصل ۱۱۲ قانون اساسی است.

۱-۳۷. نظر شماره ۵۳۲۳۱/۳۰/۹۲ مورخ ۱۳۹۲/۱۲/۴ شورای نگهبان در خصوص طرح اصلاح موادی از قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی ایران^(۳) مصوب ۱۳۹۲/۱۱/۸ مجلس شورای اسلامی

۱-۳۷-۱- از آنجا که ترکیب شورای عالی اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی [و] وظایف و اختیارات آن موضوع مواد (۴۱) و (۴۲) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی،^(۴) مصوب مجمع

۱. تبصره ۵-...

بند الحاقی ۸- یک درصد (۱٪) از منابع ورودی به صندوق توسعه ملی در سال ۱۳۹۳ به منظور ساماندهی تولید و افزایش بهره‌وری تولید گوشت قرمز سالم و عرضه مناسب به بازار مصرف در قالب طرح پرواربندی دام عشایر با اصلاح و افزایش بهره‌وری زنجیره تولید در اختیار صندوق حمایت از توسعه سرمایه‌گذاری کشاورزی عشایر قرار می‌گیرد تا با عاملیت این صندوق به صورت تسهیلات به طرح‌های سرمایه‌گذاری عشایر و تشکلاتی مرتبطه پرداخت گردد. تبدیل دلار به ریال موضوع این بند در مراکز مبادلات ارزی صورت می‌گیرد.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۹۲/۱۱/۲۸ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

در بند الحاقی (۸) تبصره (۵)، عبارت «از طریق قرارداد عاملیت در اختیار بانک کشاورزی قرار می‌گیرد تا با معرفی» جایگزین عبارت «در اختیار» گردید و عبارت «قرار می‌گیرد تا با عاملیت این صندوق» حذف شد.

۲. برای آگاهی تفصیلی نسبت به این نظریه تفسیری و مستندات قانونی آن، رجوع کنید به شماره ۳-۱، ذیل همین اصل (= اصل یکصد و دوازدهم).

۳. گفتنی است این طرح ابتدا با عنوان «طرح اصلاح موادی از قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی ایران و اصلاحیه آن مصوب ۱۳۷۷، و الحاق موادی به آن» به مجلس تقدیم شده است، لیکن عنوان آن، هنگام بررسی در مجلس تغییر کرده است.

۴. ماده ۴۱- شورای عالی اجراء سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی برای ایفاء وظایف محوله در این قانون مرکب از اعضاء زیر تشکیل می‌شود:

۱- رئیس جمهور یا معاون اول وی به عنوان رئیس شورا

۲- وزیر امور اقتصادی و دارایی (دبیر شورا)

۳- وزیر تعاون

۴- وزیر یا وزراء وزارتخانه‌های ذی‌ربط

۵- وزیر دادگستری

→

- ۶- وزیر اطلاعات
- ۷- رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور
- ۸- رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
- ۹- دبیر مجمع تشخیص مصلحت نظام
- ۱۰- دادستان کل کشور
- ۱۱- رئیس سازمان بازرسی کل کشور
- ۱۲- رئیس دیوان محاسبات کشور
- ۱۳- سه نفر از نمایندگان مجلس به انتخاب مجلس شورای اسلامی
- ۱۴- رئیس سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران
- ۱۵- رئیس اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران
- ۱۶- رئیس اتاق تعاون مرکزی جمهوری اسلامی ایران
- ۱۷- سه نفر خبره و صاحب نظر اقتصادی از بخش های خصوصی و تعاونی به پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و دارایی با حکم رئیس جمهور
- ۱۸- رئیس سازمان خصوصی سازی
- ۱۹- رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار.
- تبصره ۱- این شورا طبق آیین نامه ای اداره خواهد شد که توسط اعضاء مذکور در بندهای (۱) تا (۶) به تصویب می رسد و این آیین نامه مشمول تبصره ماده (۴۲) خواهد بود.
- تبصره ۲- دبیرخانه شورا زیر نظر وزارت امور اقتصادی و دارایی تشکیل می شود.
- ماده ۴۲- وظایف و اختیارات شورای عالی اجراء سیاست های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی به شرح زیر است:
- ۱- تبیین سیاست ها و خط مشی های اجرایی سالانه
- ۲- نظارت بر فرآیند اجراء قوانین و مقررات مرتبط با سیاست های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی
- ۳- سازماندهی فعالیت های فرهنگی - تبلیغاتی برای اجراء سیاست های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی
- ۴- تصویب آیین نامه ها، دستورالعمل ها، نظام نامه ها و ضوابطی که در این قانون مرجع تصویب آن این شورا است.
- ۵- تصویب شاخص های اجرایی برای تحقق اهداف سیاست های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی به منظور اعمال نظارت دقیق بر اجراء آنها
- ۶- تدوین سازوکارهای جلوگیری از نفوذ و سیطره بیگانگان بر اقتصاد ملی
- ۷- تبیین نقش سیاست گذاری و هدایت و نظارت دولت
- ۸- ایجاد هماهنگی بین دستگاه های اجرایی در اجراء سیاست های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی
- ۹- تمهیدات لازم برای تشویق عموم به سرمایه گذاری، کارآفرینی و بهبود فضای کسب و کار.
- تبصره- مصوبات این شورا را وزیر امور اقتصادی و دارایی ابلاغ می نماید.

محترم تشخیص مصلحت نظام می‌باشد، لذا ماده (۷۵)^(۱) با توجه به نظر تفسیری شماره ۵۳۱۸ مورخ ۱۳۷۲/۷/۲۴ این شورا^(۲)، مغایر اصل ۱۱۲ قانون اساسی شناخته شد.

۳۸-۱. نظر شماره ۳۲۸۴/۱۰۰/۹۳ مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۲۱ شورای نگهبان در خصوص طرح الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت^(۳) مصوب ۱۳۹۳/۹/۱۹ مجلس شورای اسلامی

۱. ماده (۱۵) شش ماده به عنوان مواد (۷۱) الی (۷۶) به شرح ذیل به این قانون الحاق می‌شود و ماده (۷۱) قانون به عنوان ماده (۷۷) تغییر می‌کند.

ماده ۷۱- ...

ماده ۷۵- وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است زمینه دسترسی به ابزارهای جدید تأمین مالی و خرید و فروش سهام تعاونی‌های قابل عرضه به عموم مردم را در بازار سرمایه فراهم نماید و شورای عالی اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم (۴۴) قانون اساسی مکلف است ظرف شش ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون، آیین‌نامه چگونگی واگذاری بنگاه‌ها و مؤسسات دولتی به تعاونی‌ها را به خصوص از طریق روش‌های اجاره به شرط تملیک یا واگذاری مدیریت از طرق اجاره، پیمانکاری و پیمان مدیریت فراهم نماید و گزارش عملکرد خویش را به صورت شش‌ماهه به کمیسیون‌های برنامه و بودجه و محاسبات، اقتصادی، اجتماعی و سایر کمیسیون‌های ذی‌ربط مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۹۲/۱۲/۲۶ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده (۷۵) موضوع ماده (۱۵) مصوبه به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۷۵- وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است زمینه دسترسی به ابزارهای جدید تأمین مالی و خرید و فروش سهام تعاونی‌های قابل عرضه به عموم مردم را در بازار سرمایه فراهم کرده و در راستای اجرای ماده (۱۹) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم (۴۴) قانون اساسی در خصوص نحوه واگذاری شرکت‌ها و بنگاه‌های دولتی، واگذاری به تعاونی‌ها را تسهیل نماید. وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است ظرف مدت شش ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون با همکاری وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و اتاق تعاون مرکزی، آیین‌نامه اجرایی این ماده را تهیه و برای تصویب به هیئت وزیران ارائه کند.

۲. برای آگاهی تفصیلی نسبت به این نظریه تفسیری و مستندات قانونی آن، رجوع کنید به شماره ۱-۳، ذیل همین اصل (= اصل یکصد و دوازدهم).

۳. گفتنی است این طرح ابتدا با عنوان «طرح الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و اصلاحات و الحاقات بعدی آن» به مجلس تقدیم شده است، لیکن عنوان آن، هنگام بررسی در مجلس تغییر کرده است.

۱-۳۸-۱- ماده (۵۴)،^(۱) از آنجا که محل مصرف مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام را تغییر داده است، مغایر اصل ۱۱۲ قانون اساسی و نظریه تفسیری شماره ۵۳۱۸ مورخ ۱۳۷۲/۷/۲۴ این شورا^(۲) می‌باشد. همچنین مصرف درآمدهای مذکور در این ماده، باید مقید به بودجه سالانه گردد و آلا مغایر اصل ۵۳ قانون اساسی شناخته شد.

۱-۳۸-۲- در ماده الحاقی (۱۱)،^(۳) از آنجا که طبق تبصره (۳) بند (ط) ماده (۸۴)

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل پنجاه و سوم، شماره ۱-۷۹-۶.

۲. برای آگاهی تفصیلی نسبت به این نظریه تفسیری و مستندات قانونی آن، رجوع کنید به شماره ۱-۳، ذیل همین اصل (= اصل یکصد و دوازدهم).

۳. ماده الحاقی ۱۱- صندوق توسعه ملی موظف است از منابع ورودی به صندوق توسعه ملی در هر سال:

الف- ده درصد (۱۰٪) را جهت پرداخت تسهیلات به بخش‌های خصوصی و تعاونی و بنگاه‌های اقتصادی متعلق به مؤسسات عمومی غیردولتی به طرح‌های دارای توجیه فنی، زیست‌محیطی و مالی و اهلیت متقاضی به صورت پرداخت و بازپرداخت ریالی در بخش آب، کشاورزی، صنایع تبدیلی و تکمیلی، منابع طبیعی و محیط زیست و صادرات محصولات کشاورزی در بانک‌های دولتی و خصوصی داخلی و صندوق مهر امام رضا (ع) سپرده‌گذاری کند. سود سپرده‌گذاری و اقساط وصولی مجدداً جهت پرداخت تسهیلات طرح‌های موضوع این بند اختصاص می‌یابد. تبدیل ارز به ریال موضوع این بند زیر نظر بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران صورت می‌گیرد.

ب- ده درصد (۱۰٪) را جهت پرداخت تسهیلات به بخش‌های خصوصی و تعاونی و بنگاه‌های اقتصادی متعلق به مؤسسات عمومی غیردولتی به طرح‌های دارای توجیه فنی، زیست‌محیطی و مالی و اهلیت متقاضی به صورت پرداخت و بازپرداخت ریالی در بخش صنعت، معدن، گردشگری و صادرات کالاهای صنعتی و معدنی به استثنای بخش ساخت مسکن در بانک‌های دولتی و خصوصی داخلی و صندوق مهر امام رضا (ع) سپرده‌گذاری کند. سود سپرده‌گذاری و اقساط وصولی مجدداً جهت پرداخت تسهیلات طرح‌های موضوع این بند اختصاص می‌یابد. تبدیل ارز به ریال موضوع این بند زیر نظر بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران صورت می‌گیرد.

تبصره ۱- پنج درصد (۵٪) از منابع این ماده با سیاست‌گذاری شورای عالی اشتغال و با معرفی کمیته امداد امام خمینی (ره)، سازمان بهزیستی و سایر دستگاه‌های اجرایی مرتبط جهت پرداخت تسهیلات اشتغال‌زایی و کمک به توسعه کسب و کارهای خرد، کوچک و متوسط تخصیص می‌یابد و بانک‌های عامل مکلفند علاوه بر منابع مذکور، حداکثر تا یک برابر آن را از محل منابع داخلی پرداخت کنند. بانک عامل مجاز است با اخذ تعهد محضری پرداخت مبلغ نقدی هدفمندی یارانه‌ها را به عنوان ضمانت بپذیرد و همچنین پانزده درصد (۱۵٪) از منابع مذکور به طرح‌های مربوط به افراد ایثارگر اختصاص می‌یابد.

تبصره ۲- به منظور ساماندهی تولید و افزایش بهره‌وری تولید گوشت قرمز سالم و عرضه مناسب به بازار مصرف در قالب طرح پرواربندی دام عشایر با اصلاح و افزایش بهره‌وری زنجیره تأمین و تولید،

قانون برنامه پنجم توسعه^(۱) مصوب مجمع تشخیص مصلحت نظام، اعطای تسهیلات صرفاً از طریق عاملیت بانک‌های دولتی و خصوصی خواهد بود، اعطای تسهیلات از طریق صندوق مهر امام رضا (علیه‌السلام)، مغایر اصل ۱۱۲ و نظریه تفسیری شماره ۵۳۱۸ مورخ ۱۳۷۲/۷/۲۴ این شورا^(۲) شناخته شد.

۳۹-۱. نظر شماره ۹۳/۱۰۲/۳۸۱۱ مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۱۶ شورای نگهبان در خصوص لایحه رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۱۳۹۳/۱۱/۷ مجلس شورای اسلامی

۱-۳۹-۱ در ماده (۱۵)، ... اطلاق ماده در خصوص تأمین منابع مالی خارجی پس از انقضای تاریخ مذکور در بند (الف) ماده (۸۲) قانون برنامه پنجم توسعه^(۳) مصوب

→

یک درصد (۱٪) از منابع بند (ب) این ماده به صورت یک‌جا در اختیار بانک کشاورزی قرار می‌گیرد تا با معرفی صندوق حمایت از توسعه سرمایه‌گذاری عشایر و تشکل‌های عشایری به صورت تسهیلات به طرح‌های سرمایه‌گذاری و پرواربندی عشایر و تشکل‌های مربوطه پرداخت شود.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۹۳/۱۱/۱۵ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

در بندهای (الف) و (ب) ماده الحاقی (۱۱)، عبارت «صندوق مهر امام رضا (ع)» حذف می‌شود.

۱. ماده ۸۴- صندوق توسعه ملی که در این ماده صندوق نامیده می‌شود با هدف تبدیل بخشی از عواید ناشی از فروش نفت و گاز و میعانات گازی و فرآورده‌های نفتی به ثروت‌های ماندگار، مولد و سرمایه‌های زاینده اقتصادی و نیز حفظ سهم نسل‌های آینده از منابع نفت و گاز و فرآورده‌های نفتی تشکیل می‌شود. صندوق در تهران مستقر است و در تهران و سایر نقاط کشور شعبه‌ای نخواهد داشت. اموال و دارایی‌های این صندوق متعلق به دولت جمهوری اسلامی ایران می‌باشد. این ماده در حکم اساسنامه صندوق است.

الف- ...

ط- مصارف صندوق:

...

تبصره ۳- اعطای کلیه تسهیلات صندوق صرفاً از طریق عاملیت بانک‌های دولتی و غیردولتی خواهد بود.

۲. برای آگاهی تفصیلی نسبت به این نظریه تفسیری و مستندات قانونی آن، رجوع کنید به شماره ۳-۱، ذیل همین اصل (= اصل یکصد و دوازدهم).

۳. ماده ۸۲-

الف- استفاده دستگاه‌های اجرایی از تسهیلات مالی خارجی در طول برنامه در قالب قوانین بودجه سنواتی مجاز است. سهمیه‌های باقیمانده تسهیلات مصوب بیع متقابل و تسهیلات مالی خارجی (فاینانس) مربوط به برنامه‌های سوم و چهارم (با رعایت ضوابط اسلامی از جمله تصویب مجمع تشخیص مصلحت نظام) در طول برنامه پنجم نیز به قوت خود باقی است.

مجمع تشخیص مصلحت نظام، خلاف موازین شرع شناخته شد. به علاوه تبصره (۳) این ماده، از جهت عدم رعایت اصل عدم تضمین بازگشت تعهدات ایجاد شده دولت، مغایر اصل ۱۱۲ قانون اساسی است.^(۱)

۱. ماده ۱۵- به وزارتخانه‌های نفت و نیرو و سایر وزارتخانه‌ها و سازمان‌ها و شرکت‌های تابعه و وابسته به آنها حسب مورد اجازه داده می‌شود تا با رعایت قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) و تا سقف مبالغی که با پیشنهاد وزارتخانه‌های مربوط در قوانین بودجه سنواتی درج می‌شود با استفاده از انواع روش‌های سرمایه‌گذاری از جمله بیع متقابل، ساخت، بهره‌برداری و تحویل (B.O.T) تأمین منابع مالی، ساخت و بهره‌برداری، طرح و ساخت کلید در دست، ساخت، بهره‌برداری و مالکیت و سایر روش‌های مصرح در قوانین و مقررات در موارد زیر که به افزایش تولید یا ارتقای کیفیت یا صرفه‌جویی در مصرف کالا یا خدمت یا زمان یا بهبود محیط زیست می‌انجامد با سرمایه‌گذاران و تولیدکنندگان خارجی و بخش غیردولتی داخلی، با اولویت بخش خصوصی و یا تعاونی حسب مورد قرارداد ارزی یا ریالی منعقد و یا مجوز سرمایه‌گذاری برای آنان صادر کنند.

در مواردی که سرمایه‌گذاری یا اقدامات بخش‌های خارجی و عمومی غیردولتی، خصوصی یا تعاونی داخلی به تولید یا ارتقای کیفیت یا صرفه‌جویی در کالا یا خدمات یا زمان یا بهبود کیفیت محیط زیست بینجامد وزارتخانه‌های مذکور و سازمان‌ها و شرکت‌های تابعه و وابسته به آنها مجازند در صورت نیاز منافع حاصله را حسب مورد به قیمت‌های صادراتی یا وارداتی (برای سوخت) یا نرخ ارز آزاد و برای سایر موارد با قیمت‌های غیریارانه‌ای با عقد قرارداد از آنان خریداری یا اصل و سود سرمایه‌گذاری را طبق قرارداد منعقد به آنها پرداخت کنند و در صورت تمایل، سرمایه‌گذار می‌تواند نسبت به فروش آنها در داخل یا خارج اقدام نماید.

الف- ...

تبصره ۳- تعهد بازپرداخت اصل و سود سرمایه‌گذاری طرح‌های موضوع این ماده در مواردی که عواید و منابع حاصل از اجرای آنها به حساب درآمد عمومی واریز می‌شود و یا به صرفه‌جویی در مصرف سوخت و کاهش هزینه‌های عمومی می‌انجامد در سقف و ترتیبی که به تصویب شورای اقتصاد می‌رسد به عهده دولت است و وزارت نفت موظف است منابع ناشی از افزایش تولید یا صرفه‌جویی نفت خام، میعانات گازی و گاز و فرآورده‌های نفتی را از محل افزایش درآمد یا کاهش واردات حسب مورد به قیمت‌های صادراتی (برای سوخت) و در سایر موارد، به قیمت‌های غیریارانه‌ای به صورت مستقیم یا از طریق شرکت دولتی تابعه ذی‌ربط طبق قرارداد به سرمایه‌گذار که به روش‌های رقابتی انتخاب گردیده پرداخت کند و همزمان به حساب بدهکار دولت (خزانه‌داری کل کشور) منظور و تسویه حساب نمایند.

مصوبه اصلاحی مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۲۵ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

- صدر ماده (۱۵) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۱۵- به کلیه وزارتخانه‌ها به ویژه نفت و نیرو و شرکت‌های تابعه و وابسته به آنها و سازمان‌ها و مؤسسات دولتی و کلیه دارندگان عنوان و ردیف در قوانین بودجه کل کشور اجازه داده می‌شود سالانه تا سقف یکصد میلیارد (۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) دلار به صورت ارزی و پانصد هزار میلیارد

→

(۵۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال به صورت ریالی که هر ساله تا سقف نرخ تورم سال قبل تعدیل می‌گردد، در موارد مربوط به بندهای ذیل این ماده که سرمایه‌گذاری یا اقدام اشخاص حقیقی یا حقوقی خارجی یا داخلی یا اولویت بخش‌های خصوصی یا تعاونی به تولید، صادرات، ارتقای کیفیت، صرفه‌جویی یا کاهش هزینه در تولید کالا یا خدمت و زمان و بهبود کیفیت محیط زیست و یا کاهش تلفات جانی و مالی می‌انجامد برای نفت و گاز و میعانات گازی و فرآورده‌های نفتی و کالاهای خدمات قابل صادرات یا واردات به قیمت‌های صادراتی یا وارداتی به نرخ روز ارز بازار آزاد یا معادل ریالی آن با احتساب حقوق دولتی و عوارض قانونی و سایر هزینه‌های متعلقه و برای سایر موارد با قیمت‌های غیر یارانه‌ای با احتساب حقوق دولتی و عوارض قانونی و سایر هزینه‌های متعلقه قرارداد منعقد کنند. دولت مکلف است:

۱- کالا یا خدمت تولیدشده یا صرفه‌جویی‌شده و منافع یا ارزش حاصله را حسب مورد و از محل درآمد، صرفه‌جویی، منافع یا ارزش حاصله خریداری کند.

۲- اصل و سود سرمایه‌گذاری و حقوق دولتی و عوارض قانونی و سایر هزینه‌های متعلقه یا منافع اقدام موضوع این ماده را به آنان پرداخت نماید.

در صورت تأمین تمام یا بخشی از منابع مورد نیاز اجزای (۱) و (۲) از بودجه کل کشور، ضمن مبادله موافقتنامه با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور از طریق خزانه‌داری کل کشور اقدام می‌شود.

اشخاص فوق می‌توانند طبق قرارداد یا مجوز صادره نسبت به فروش کالا یا خدمت تولیدشده یا صرفه‌جویی‌شده و منافع یا ارزش حاصله از سرمایه‌گذاری یا اقدام در داخل یا خارج کشور و یا بهره‌برداری و استفاده از آنها اقدام نمایند.

نظر شماره ۹۴/۱۰۲/۲۰۱ مورخ ۱۳۹۴/۱/۲۵ شورای نگهبان در خصوص لایحه رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۲۵ مجلس شورای اسلامی:

نظر به اینکه در خصوص اشکال بند (۴) قبلی این شورا موضوع تبصره (۳) ماده (۱۵) [= ایراد مذکور در بند ۱-۳۹-۱] هیچ‌گونه اصلاحی به عمل نیامده، بنابراین ایراد سابق، کماکان به قوت خود باقی است.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۹۴/۲/۱ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

تبصره (۳) ماده (۱۵) لایحه به شرح زیر اصلاح می‌شود:

تبصره ۳- در مواردی که سرمایه‌گذاری یا اقدامات اشخاص موضوع این ماده منجر به افزایش درآمد عمومی و یا کاهش هزینه‌های عمومی شود، تعهد بازپرداخت اصل و سود سرمایه‌گذاری و حقوق دولتی و عوارض قانونی و سایر هزینه‌های متعلقه یا منافع و عواید حاصل از اقدامات، به میزان و ترتیبی که به تصویب شورای اقتصاد می‌رسد به عهده دولت است.

وزارت نفت مکلف است حقوق متعلق به سرمایه‌گذار یا اقدام‌کننده را مطابق مصوبه شورای اقتصاد از محل افزایش درآمد حال یا آتی یا کاهش هزینه‌ها، حسب مورد به قیمت‌های صادراتی یا وارداتی (برای سوخت) و در سایر موارد، وزارتخانه‌های ذی‌ربط و شرکت‌های تابعه موظفند به سرمایه‌گذار یا اقدام‌کننده، پرداخت کنند و همزمان به حساب بدهکار دولت (خزانه‌داری کل کشور) منظور و تسویه حساب نمایند. در مواردی که در اثر سرمایه‌گذاری یا اقدامات موضوع این ماده، درآمد دستگاه‌های اجرایی یا شرکت‌های دولتی کاهش یابد، دولت مکلف به جبران معادل کاهش درآمد دستگاه‌های

←

۴۰-۱. نظر شماره ۹۴/۱۰۲/۷۹۰ مورخ ۱۳۹۴/۲/۲۳ شورای نگهبان در خصوص طرح اصلاح موادی از قانون آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی،^(۱) مصوب ۱۳۹۴/۱/۳۰ مجلس شورای اسلامی

۱-۴۰-۱ در ماده (۲) موضوع الحاق ماده (۱۴۵ مکرر)،^(۲) نظر به اینکه منظور از نمایندگان مجمع تشخیص مصلحت نظام و شورای نگهبان روشن نیست و همچنین مشخص نیست آیا حضور نمایندگان مذکور الزام آور است یا خیر، ابهام دارد؛ پس از رفع ابهام، اظهار نظر خواهد شد.

۴۱-۱. نظر شماره ۹۴/۱۰۲/۱۰۵۵ مورخ ۱۳۹۴/۳/۹ شورای نگهبان در خصوص لایحه تمدید مهلت اجرای آزمایشی قانون ارتقای سلامت نظام اداری و مقابله با فساد مصوب ۱۳۹۴/۲/۲۷ مجلس شورای اسلامی

۱-۴۱-۱ نظر به اینکه موادی از این قانون مورد ایراد شورای نگهبان بوده که با اصرار مجلس مکرر شورای اسلامی مطابق اصل ۱۱۲ قانون اساسی به مجمع محترم تشخیص مصلحت نظام ارجاع و در نهایت به تصویب آن مجمع رسیده است، بنابراین مواد مذکور علاوه بر اینکه دارای همان اشکالاتی است که در نظریه سابق این شورا آمده است، از آنجا که قانون مزبور آزمایشی و دارای مدت معین بوده و مهلت مقرر منقضی گردیده است، علی هذا مغایر اصل ۱۱۲ قانون اساسی نیز می باشد.^(۳)

→

اجرائی یا شرکت های دولتی مربوط است.

حکم این تبصره شامل بندهای (الف) و (ب) ماده (۸۲) قانون برنامه پنج ساله توسعه جمهوری اسلامی ایران نمی گردد.

۱. گفتنی است این طرح ابتدا با عنوان «طرح اصلاح موادی از قانون آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی (نحوه رسیدگی به طرح ها و لوایح قانونی)» به مجلس تقدیم شده است، لیکن عنوان آن، هنگام بررسی در مجلس تغییر کرده است.

۲. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل نود و یکم، شماره ۱-۱۱-۱.

۳. ماده واحده- مهلت اجرای آزمایشی قانون ارتقای سلامت نظام اداری و مقابله با فساد مصوب ۱۳۹۰/۸/۷، از تاریخ انقضای مهلت اجرای آزمایشی قانون مذکور به مدت سه سال تمدید می شود.

با عنایت به نظر شماره ۹۴/۱۰۲/۱۰۵۵ مورخ ۱۳۹۴/۳/۹ شورای نگهبان نسبت به این مصوبه و با توجه به اصرار مجلس بر مصوبه خویش، این مصوبه به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع شد.

مصوبه مورخ ۱۳۹۴/۸/۲۳ مجمع تشخیص مصلحت نظام:

←

۴۲-۱. نظر شماره ۵۹۳۹/۱۰۲/۹۴ مورخ ۱۳۹۴/۱۲/۲۲ شورای نگهبان در خصوص طرح نحوه انتصاب اشخاص در مشاغل حساس^(۱) مصوب ۱۳۹۴/۱۱/۱۱ مجلس شورای اسلامی

۱-۴۲-۱- در ماده یک^(۲) در مورد مشاغلی که برای انتخاب و انتصاب اشخاص در

→

ماده واحده- مهلت اجرای آزمایشی قانون ارتقای سلامت اداری و مقابله با فساد مصوب ۱۳۹۰/۸/۷، از تاریخ انقضای مهلت اجرای آزمایشی قانون مذکور تا سه سال و نیم تمدید می‌شود.

۱. گفتنی است این طرح ابتدا با عنوان «طرح الحاق یک تبصره به ماده (۵) قانون گزینش معلمان و کارکنان آموزش و پرورش» به مجلس تقدیم شده است، لیکن عنوان آن، هنگام بررسی در مجلس تغییر کرده است.

۲. ماده ۱- کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۷/۸ موظفند در انتصاب افراد به مشاغل حساس، ضمن احراز تابعیت جمهوری اسلامی ایران و شرایط خدمت نظام وظیفه عمومی (پایان خدمت یا معافیت دائم برای مردان) در مورد ضوابط مقرر در این قانون از وزارت اطلاعات استعلام و نتایج آن را در انتصاب خود اعمال نمایند. در صورت عدم استعلام یا انتصاب بر خلاف استعلام صورت گرفته، مرتکب مورد تعقیب قانونی قرار می‌گیرد.

مصوبه اصلاحی مورخ ۱۳۹۵/۳/۴ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده (۱) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۱- کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۷/۸ به استثنای دستگاه‌های تحت امر مقام معظم رهبری، قضایی و مشاغلی که برای انتصاب اشخاص، در قانون اساسی تشریفات خاص ذکر شده، ضمن احراز تابعیت جمهوری اسلامی ایران و شرایط خدمت نظام وظیفه عمومی (پایان خدمت یا معافیت دائم برای مردان)، موظفند در انتصاب افراد به مشاغل موضوع ماده (۶) این قانون در مورد ضوابط مقرر در این قانون از مراجع سه گانه قوه قضائیه، وزارت اطلاعات و سازمان اطلاعات سپاه، استعلام و نتایج آن را در انتصاب خود اعمال نمایند، در غیر این صورت متخلف به مجازات تعزیری درجه شش مندرج در قانون مجازات اسلامی محکوم می‌شود.

تبصره ۱- مراجع مذکور موظفند ظرف مدت یک ماه از دریافت استعلام، نتیجه را اعلام نمایند. چنانچه در مهلت مقرر پاسخ داده نشود، استعلام مثبت تلقی می‌شود.

تبصره ۲- سایر دستگاه‌ها موظفند همکاری لازم را با مراجع استعلامی مقرر در این قانون به عمل آورند.

تبصره ۳- قوه قضائیه در خصوص بندهای (ت)، (خ) و (ذ)، سازمان اطلاعات سپاه در خصوص بندهای (الف)، (ث)، (ج) و (چ) و وزارت اطلاعات در خصوص همه بندهای ماده (۲) این قانون اظهار نظر می‌کنند.

تبصره ۴- ضوابط و مقررات این قانون نافذ اختیارات موضوع مصوبات مربوط به صلاحیت‌های قانونی مقرر در قانون گزینش معلمان مصوب ۱۳۷۴/۶/۱۴ و قانون تسری قانون مذکور مصوب ۱۳۷۵/۲/۹ و شورای عالی انقلاب فرهنگی نمی‌باشد.

←

قانون اساسی تشریفاتی خاص ذکر گردیده، مغایر اصول مربوطه است.

۲- نظرات شورای نگهبان در خصوص اساسنامه‌های مصوب هیئت وزیران

۳- نظرات تفسیری و مشورتی شورای نگهبان

۳-۱. نظریه‌های تفسیری شماره ۴۵۷۵ مورخ ۱۳۷۲/۳/۳، شماره ۴۸۷۲ مورخ ۱۳۷۲/۴/۲۰ و شماره ۵۳۱۸ مورخ ۱۳۷۲/۷/۲۴ در پاسخ به استفسار رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام نسبت به حدود صلاحیت مجمع تشخیص مصلحت نظام در قانون اساسی و اعتبار مصوبات آن از جهت شرعی

شماره: ۱/۱۶۴۶-ر

تاریخ: ۱۳۷۲/۲/۱۸

شورای محترم نگهبان

لطفاً با توجه به اصول قانون اساسی در مورد مجمع تشخیص مصلحت، نظر آن شورای محترم را در خصوص مسائل زیر بیان فرمایید.

۱- آیا مجمع می‌تواند پس از تصویب و ابلاغ مصوبات خود درباره آنها تجدید نظر کند؟

۲- اگر ابهامی در مفهوم مصوبات بود، رفع ابهام آن و تفسیر مصوبه با خود مجمع است و یا مرجع تفسیر مجلس شورای اسلامی و یا تفسیرها احتیاج به ارجاع مجدد از سوی مقام رهبری است؟

۳- و اصولاً آیا مصوبات مجمع، قانون است و همه ویژگی‌های قوانین عادی باید در مورد آنها مراعات شود و من جمله تفسیر؟

۴- اگر تعارضی بین مصوبات مجمع و قوانین عادی و اساسی و مقررات رسمی دیگر کشور به وجود آید تکلیف چیست؟ و حاکم کدامند؟

→

(گفتنی است هر چند با اصلاح این مصوبه از سوی مجلس، ایراد مربوط به مغایرت این ماده با اصل ۱۱۲ برطرف شده است، لیکن ماده (۱) اصلاحی مزبور از جهتی دیگر (مغایرت با اصول ۳ و ۵۷ قانون اساسی) با ایراد شورای نگهبان مواجه شده است. برای آگاهی از ادامه مراحل بررسی این مصوبه، به ذیل اصل ۵۷ شماره ۱-۱۱۰-۱ در همین مجموعه، مراجعه کنید.)

۵- آیا مجلس شورای اسلامی و سایر مراکزی که به نحوی حق تعیین ضوابط و مقررات و قوانین را دارند می‌توانند مصوبات مجمع را رد و نقض و یا فسخ و ابطال کنند؟

اکبر هاشمی رفسنجانی
رئیس جمهور و رئیس مجمع
تشخیص مصلحت نظام

شماره: ۴۵۷۵

تاریخ: ۱۳۷۲/۳/۳

ریاست محترم مجمع تشخیص مصلحت نظام
عطف به نامه شماره ۱/۱۶۴۶- ر مورخ ۱۳۷۲/۲/۱۸، نظر تفسیری شورای نگهبان
بدین شرح اعلام می‌گردد:

«۱- مجمع تشخیص مصلحت نظام نمی‌تواند مستقلاً در مواد قانونی مصوبه خود تجدید نظر کند.

۲- تفسیر مواد قانونی مصوب مجمع در محدوده تبیین مراد با مجمع است، اما اگر مجمع در مقام توسعه و تضییق مصوبه خود باشد مستقلاً نمی‌تواند اقدام نماید.

۳- مطابق اصل چهارم قانون اساسی مصوبات مجمع تشخیص مصلحت نظام نمی‌تواند خلاف موازین شرع باشد و در مقام تعارض نسبت به اصل قانون اساسی مورد نظر مجلس شورای اسلامی و شورای نگهبان (موضوع صدر اصل ۱۱۲) و همچنین نسبت به سایر قوانین و مقررات دیگر کشور، مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام حاکم است.

لازم به ذکر است که در مورد تعارض مصوبات مجمع با سایر اصول قانون اساسی شورای نگهبان به رأی نرسید.»

دبیر شورای نگهبان
احمد جنتی

شماره: ۲۴۰۹/۳۷۸۶

تاریخ: ۱۳۷۲/۴/۳

شورای محترم نگهبان

عطف به نظریه تفسیری شماره ۴۵۷۵ مورخ ۷۲/۳/۳ خواهشمند است اعلام فرمایید، منظور آن شورای محترم از عبارت «خلاف موازین شرع» در بند سوم تفسیری فوق‌الذکر چیست؟ با عنایت به اینکه بر اساس صدر اصل یکصد و دوازدهم قانون اساسی، شأن مجمع تشخیص مصلحت نظام تعیین تکلیف در همین موارد است.

اکبر هاشمی رفسنجانی

رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام

شماره: ۴۸۷۲

تاریخ: ۱۳۷۲/۴/۲۰

ریاست محترم مجمع تشخیص مصلحت نظام

عطف به نامه شماره ۲۴۰۹/۳۷۸۶ مورخ ۷۲/۴/۳ و پیرو نامه شماره ۴۵۷۵ مورخ

۱۳۷۲/۳/۳،

«منظور از «خلاف موازین شرع» آن است که نه با احکام اولیه شرع سازگار باشد و نه با احکام عناوین ثانویه و در این رابطه صدر اصل ۱۱۲ به مجمع تشخیص مصلحت، تنها اجازه تعیین تکلیف به لحاظ عناوین ثانویه را داده است.»

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

شماره: ۱۳۷۲/۷/۵-۱

تاریخ: ۱۳۷۲/۷/۵

شورای محترم نگهبان

پیرو نامه شماره ۲۲۳۶/۱۶۴۶-۱ مورخ ۷۲/۲/۱۸ و عطف به نامه شماره ۴۵۷۵ مورخ ۷۲/۳/۳ در خصوص «حوزه اختیارات و وظایف مجمع تشخیص مصلحت نظام» با توجه به اصول قانون اساسی و با عنایت به مذاکرات جلسه اخیر مجمع، نظر به اینکه نظریه تفسیری آن شورای محترم در مورد بند پنج نامه فوق‌الاشاره مجمع،

و اصل نگردیده، لذا خواهشمند است در اعلام نظر تسریع فرمایند.

اکبر هاشمی رفسنجانی

رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام

شماره: ۵۳۱۸

تاریخ: ۱۳۷۲/۷/۲۴

ریاست محترم مجمع تشخیص مصلحت نظام

عطف به نامه‌های شماره ۱۳۷۲/۷/۵ - ۱/۲۶۳۰/۷۷۷۸ - ر مورخ ۱۳۷۲/۷/۵ و ۱/۲۲۳۶/۱۶۴۶ - ر مورخ ۱۳۷۲/۲/۱۸ و پیرو نامه شماره ۴۵۷۵ مورخ ۷۲/۳/۳، بند (۵) سؤال مورد اشاره در جلسه مورخ ۷۲/۷/۲۱ شورای نگهبان مطرح و نظر تفسیری شورا بدین شرح اعلام می‌گردد:

«هیچ یک از مراجع قانون‌گذاری حق رد و ابطال و نقض و فسخ مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام را ندارد؛ اما در صورتی که مصوبه مجمع مصلحت مربوط به اختلاف نظر شورای نگهبان و مجلس شورای اسلامی بوده مجلس پس از گذشت زمان معتدب که تغییر مصلحت موجه باشد، حق طرح و تصویب قانون مغایر را دارد و در مواردی که موضوع به عنوان معضل از طرف مقام معظم رهبری به مجمع ارسال شده باشد در صورت استعلام از مقام رهبری و عدم مخالفت معظم^{له}، موضوع قابل طرح در مجلس شورای اسلامی می‌باشد.»

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

۲-۳. نظریه تفسیری شماره ۸۳/۳۰/۷۵۴۷ مورخ ۱۳۸۳/۳/۱۶ شورای نگهبان در خصوص عدم صلاحیت مجلس نسبت به ارسال مصوبات مبهم شناخته شده از سوی شورای نگهبان به مجمع تشخیص مصلحت نظام

شماره: ۸۳/۳۰/۷۵۴۷

تاریخ: ۱۳۸۳/۳/۱۶

جناب حجت الاسلام والمسلمین آقای هاشمی رفسنجانی

رئیس محترم مجمع تشخیص مصلحت نظام

با سلام

پیرو نامه شماره ۸۳/۳۰/۷۵۲۷ مورخ ۱۳۸۳/۳/۱۰^(۱) بدین وسیله نظریه تفسیری

۱. نامه شماره ۸۳/۳۰/۷۵۲۷ مورخ ۱۳۸۳/۳/۱۰ دبیر شورای نگهبان به رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص اقدام ناصواب مجلس شورای اسلامی در نحوه بررسی و تصویب برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران:

شماره: ۸۳/۳۰/۷۵۲۷

تاریخ: ۱۳۸۳/۳/۱۰

جناب حجت الاسلام والمسلمین آقای هاشمی رفسنجانی

رئیس محترم مجمع تشخیص مصلحت نظام

با سلام

چنانکه مستحضرید نمایندگان ششمین دوره مجلس شورای اسلامی در واپسین روزهای آن دوره، لایحه بسیار مهم برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران را بدون بررسی ایرادات شورای نگهبان و یا دست کم رفع ابهامات، به آن مجمع محترم ارجاع کرده اند. این اقدام، صرف نظر از آنکه موجب سلب حق نمایندگان دوره ششم و هفتم مجلس در ارائه پیشنهاد و طی روال طبیعی قانون گذاری می شود، به نظر شورای نگهبان مغایر اصل (۱۱۲) قانون اساسی و خلاف صریح ماده (۱۸۷) آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی است. بدون تردید مجلس نمی تواند بدون بررسی ایرادات شورای نگهبان اقدام به ارجاع مصوبه به مجمع نماید. بر حسب روال طبیعی و قانونی طبق ماده (۱۸۶) آیین نامه، الزاماً مصوبه ای که «از طرف شورای نگهبان رد شده، به کمیسیون مربوطه ارسال می شود و با اعلام وقت قبلی با حضور نماینده شورای نگهبان، موارد اعتراض برای اصلاح مورد بحث قرار می گیرد.» سپس طبق ماده (۱۸۷) «پس از بررسی گزارش کمیسیون که در آن نظر شورای نگهبان ملحوظ شده است و پس از رأی گیری نسبت به آن، مصوبه مجدداً به شورای نگهبان ارسال می شود. اگر این مصوبه هنوز وافی به نظرات شورای نگهبان نباشد، مجدداً در مجلس مطرح می گردد. در صورتی که مجلس با در نظر گرفتن حفظ مصلحت نظام همچنان بر رأی خود باقی باشد رئیس مجلس مصوبه مذکور را به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارسال می دارد.»

بنابراین، چنین بدعتی که به هر بهانه ای اصولاً ایرادات شورای نگهبان مورد رسیدگی قرار نگیرد، نقض آشکار قانون اساسی و فلسفه وجودی شورای نگهبان و نیز مجمع تشخیص مصلحت نظام است. آیا به راستی «برای حفظ مصلحت نظام» است که هیچ یک از ایرادات متعدد شورای نگهبان و پیشنهادات مصرانه نمایندگان برای رفع آنها مورد توجه قرار نگرفته و صرفاً برای ممانعت از حق قانون گذاری دوره بعد، مصوبه ای به اهمیت برنامه چهارم توسعه مستقیماً به مجمع ارسال گردیده است؟!

به هر صورت انتظار دارد حضرت عالی نیز با ممانعت از این رویه غیرقانونی و نادرست به اجرای دقیق قانون اساسی و دفاع از احکام شرع مقدس تأکید فرمایید.

بدیهی است شورای نگهبان در صورت نیاز می تواند با تفسیر اصل مربوط، به حل نهایی موضوع کمک نماید.

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

شورای نگهبان از اصل ۱۱۲ قانون اساسی به شرح ذیل جهت اقدام لازم اعلام می‌گردد:

«مستفاد از اصل ۱۱۲ قانون اساسی این است که مجمع تشخیص مصلحت نظام، حق تشخیص مصلحت در مصوبه‌ای از مجلس شورای اسلامی را دارد که شورای نگهبان در مورد آن اعلام نظر نموده باشد و تمام یا قسمتی از آن را خلاف شرع یا مغایر قانون اساسی بداند. هرگاه شورای نگهبان قسمتی از مصوبه‌ای را مبهم دانسته و از مجلس شورای اسلامی خواستار بیان مُراد خود از آن قسمت شده باشد تا پس از آن اعلام نظر کند، قبل از تبیین مُراد و اعلام نظر شورای نگهبان درباره آن، مجمع تشخیص مصلحت نظام حق بررسی و اعلام تشخیص مصلحت در موارد خلاف را ندارد.»^(۱)

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

۴- نظرات شورای نگهبان در پاسخ به استعلامات اشخاص حقیقی و حقوقی

۱. نامه رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام به رئیس مجلس شورای اسلامی، پیرو نظریه تفسیری شورای نگهبان از اصل ۱۱۲ قانون اساسی:

شماره: ۳۴۹۴۱/۰۱۰۱

تاریخ: ۱۳۸۳/۴/۲

جناب آقای دکتر حداد عادل

رئیس محترم مجلس شورای اسلامی

«لایحه برنامه چهارم توسعه اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی جمهوری اسلامی ایران» که مورد ایراد شورای محترم نگهبان قرار گرفته و در اجرای اصل یکصد و دوازده (۱۱۲) قانون اساسی طی نامه شماره ۱۵۷۷۶ مورخ ۱۳۸۳/۳/۵ به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارسال گردید، در جلسه مورخ ۱۳۸۳/۳/۳۰ شورای مجمع تشخیص مصلحت نظام از نظر حقوقی مورد رسیدگی قرار گرفت و مقرر شد: «لایحه برنامه چهارم توسعه بر اساس تفسیر شماره ۸۳/۳۰/۷۵۴۷ مورخ ۱۳۸۳/۳/۱۶ شورای محترم نگهبان در مورد اصل ۱۱۲ قانون اساسی، جهت طی مراحل قانونی برای رفع ابهامات و بررسی ایرادات به مجلس شورای اسلامی» ارجاع گردد.

اکبر هاشمی رفسنجانی

رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام

۵- تذکرات ارشادی و قانونی شورای نگهبان

۵-۱. تذکر شماره ۷۵/۲۱/۱۵۳۴ مورخ ۱۳۷۵/۱۲/۱۴ شورای نگهبان به رئیس مجلس شورای اسلامی در خصوص شرایط ارجاع مصوبه اصراری از سوی مجلس به مجمع تشخیص مصلحت نظام

شماره: ۷۵/۲۱/۱۵۳۴

تاریخ: ۱۳۷۵/۱۲/۱۴

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

با سلام

«چون به صراحت اصل ۱۱۲ قانون اساسی مصوبه‌های مجلس شورای اسلامی در صورتی قابل ارجاع به مجمع تشخیص مصلحت است که شورای نگهبان آن را خلاف موازین شرع و یا قانون اساسی تشخیص داده و مجلس با در نظر گرفتن مصلحت نظام، نظر شورا را تأمین نکند. علی‌هذا ارجاع موضوع از ناحیه ریاست و به تشخیص اعضاء کمیسیون حتی با اطلاع مجلس، کافی به تأمین قیود و شرایط اصل مزبور نمی‌باشد و لازم است مصوبه پس از یأس از دستیابی به راه حل مناسب در جهت تأمین نظر این شورا و رأی مجلس، به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع شود.»

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

امام خمینی (ره):

و از شورای محترم نگهبان می‌خواهم و توصیه می‌کنم، چه در نسل حاضر و
چه در نسل های آینده که با کمال وقت و قدرت و ظایف اسلامی و ملی خود
را ایا تحت تاثیر هیچ قدرتی واقع نشوند و از قوانین مخالف با شرع مطهر و
قانون اساسی بدون هیچ ملاحظه ای جلوگیری نمایند.

(صحیفه امام ج ۲۱، ص ۴۲۲)

آدرس: تهران، خیابان شهید سپهبد قمری،
کوچه شهید دهقانی نیا (خسرو سابق)، پلاک ۱۲
صندوق پستی: ۱۴۶۳ - ۱۳۱۴۵
تلفکس: ۰۲۱ - ۸۸۳۲۵۰۴۵
info@shora-rc.ir
www.shora-rc.ir